Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ЕРА, 15 ФЕВРАЛЬ, 1990 ШУ. ★ № 19 (7833). ★ Мах 3 кеп.

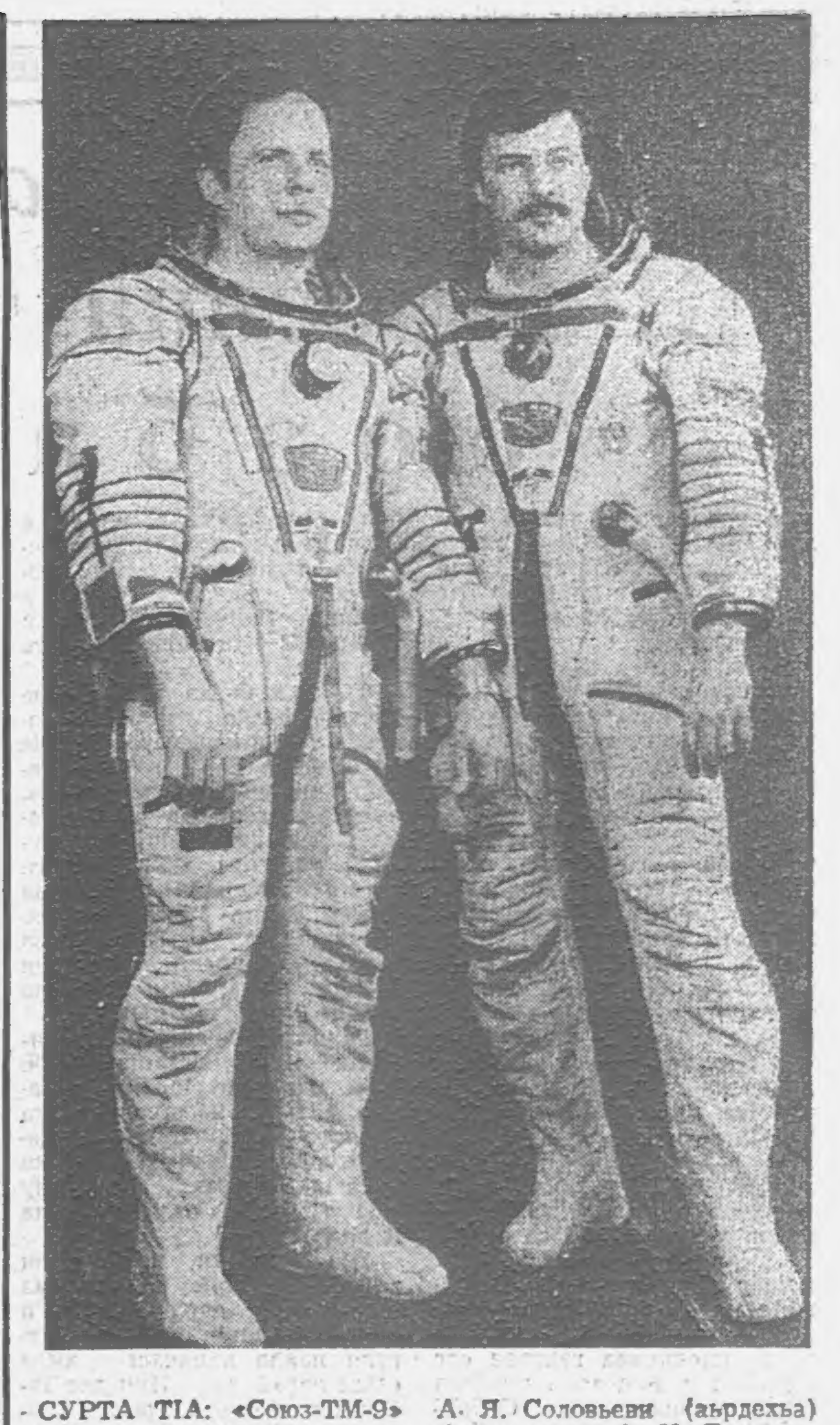

СУРТА ТIА: «Союз-ТМ-9» яхача космически кема экипаж — экипажа командир СССР летчик - космонавт, Советски Союза Турпал А. Я. Соловьев (аьрдехьа) бортинженер А. Н. Баландин.

А. ПУШКАРЕВА сурт.

Яхьа дневник

ЛаьрхIар кхоачашду

Карабулакски химреагентий завода болхлоша арахеца продукци Нохч - ГIалгIайчен бурувдеттарашка меттел вай мехкарча дукхача регионашкарча лаьттан ченаш техкарашка дIакхоачашн цар чIоагIа хоатташи я. Шоай потребителий хьашташ дизза кхоачашдара доккхий декхараш тIанийцад цар пятилетка тIеххьарча шера. Чакхбаьннача январь бетта баьча балха итогаша хьахьокхачох уж шоай деша дай хиннаб. Товарни продукци арахецара бетта задани 108 процент кхоачаш а я, планагIа лаьрхIачул совгIа завода коллективо арахийцай 94 эзар сома маьха продукци. Цу даькъе заданел тIех цо арахийцай 75 тонн тайп-тайпара химически реагенташ. Ший потребителашта бийдал лоаттаяра дола договорни декхараш а дизза кхоачашдаьд цо. Денгара денга ше доаха производственни хьокхамаш дикагIа хулийташ къахьег цо укх февраль бетта а.

Предприяте технологаша доаха кхы мел дола технико - экономически хьокхамаш а дог гIоздоахаш да. Арахецача продукцега дIабода мах заданел чукьбаккхарах, бийдал, электроэнерги, кхыйола материалаш кхоярах укх шера итташ эзараш сомаш пайда баьб цар пачхаьхалкхенна. Къахьегама овсарле лакхъяра задани 26 гроцент тIехкхоачашъяьй. Духхьал из лакхъяра чотагIа хьаяьй цар планал тIех арахийца еррнга продукци.

Деша дай бац

Доккхий декхараш тIанийцад шийтталагIча пятилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра Н. Анисимова цIерагIча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода технологаша. Чакхбаьннаб укх шера хьалхара цаIн ахн бутт. Долче, миштa кхоачашду цар шоаш денна дош? Цу юкъа баьча балха итогашка хьежача къьгга гуш да тIанийца декхараш шоаш тIанийццача бесса каьхата тIа дисалга. Шоай деша дай ца хиларал совгIа, пачча-хьалкхен планах а гаьнна лоархIабац уж. Ер шу доладелча денз хIанзлехьа планагIа лаьрхIачох ара ца хецаш йиса товарни продукци 300 эзар совгIа сома маьха я. Шоай потребителашта продукци лоаттаяра долча договорни декхарех лоархIабаьбац уж. Смежникашка укх шера цар дIа ца кхоачийташ йисай 400 эзар гаргга сом мах бола чакхдаьккхача мехкдаьтта продукци.

Иштта эсала да завода коллектива кхы мел дола технико - экономически хьокхамаш а. Къахьегама овсарле лакхъяра январь бетта задани кхоачашъяьц цо. Арахецача продукцега дIабода мах планагIа лаьрхIачул лакхагIа ба. Цудухьа лоархIаяьяц из пачхаьхалкхенна пайда бара йолча январь бетта заданех а.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА КХОАЛАГIА СЕССИ ХЬАЕЛЛАР

14 феврале Кремле хьайийллар СССР Лакхехьарча Совета кхоалагIа сесси. Союза Советеи Къамий Советеи цхьана яь заседани хьайийллар СССР Лакхехьарча Совета Председатела М. С. Горбачева. Сесси хьаеллаш цо даь къамаьл мехкарча хIанзарча хьала керттеръерех йола законодательни акташ кийчъеча депутаташта хьалхашка латтача декхарашта хетадаь дар.

Депутатех цхьанне еннача предложенегIа Закавказье событеш йолча хана боабаь нах дагалоацаш, цар сийна сессе йист ца хулаш минот яьккхар.

Сессе балха порядках йола предложенеш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цIерагIа оттайир СССР Лакхехьарча Совета Председатела заместитела А. И. Лукьянова. Ден повесткана юкъе дахьа лаьрхIад шовзткъе итт дош, царех ткъо — эггара хьалхарча аргIанара дараш а долаш. Цул тIехьагIа цу предложенеех йолаялар дискусси. Из дIахо йихьар сайрийна палаташа цхьана яьча заседане а.

(ТАСС).

Iул эшалуш доагIа

Хьайбай продукци дукхагIа яккхаран кийчъяран республике яьржача социалистически яхье районашта юкъе кхоалагIа моттиг Назрановски районага я соахка баьча балха итогех. ЛурчогIа хинначул дулх — 5 процент, шура 3 процент дукхагIа а йоаккхаш, чакхдаьккхар района хьайбаш леладераша дIадаха шу. ХIаьта дулх доххара план 120 процент, шура — 101 процент кхоачашъяьй районо соахка.

Из дика да. ХIаьта а цу цифрашка хьежжа кхы мел дола гIулакхаш а дика лел хьайбай боахаме ала йиш йолаш дац. «Назрановский» совхозагара дIаиккхача, цхьаь цаI совхоз яц хIара кхоабача Iаттагара планах йоагIа шура йоаккхаш. Цхьадолча боахамашка хьалха дIанхача шерашка хиннaчул а дукхa кIезигагIа я из, масала, «40 лет Октября» яхача совхозе 106 килограмм тIераяьннай. Нагахьа санна нахагарен заготконторагарен хьанйю шура хиннaецаре, из яккхара планаш-м хац, пачхаьалкхенга йохкара планаш а кхоачашъергьяцар района цхьанна совхозо.

Арахьара хьанйдаь дулх хиннадецаре, кхоачашъергьяцар из дохкара план а. Масала, «40 лет Октября» яхача совхозо пачхаьалкхенна дIачуденнача дулхах 16 процент заготконторера нийца да, «Экажевский» совхозе 23 процент да цу тайпара нийцар.

ХIаьта хIара шера дукхагIа тIерадоалаш мара, IотIакхеташ хьайбай Iул а дац. Iалаьмате дукха хьайбаш дIачутел совхозаша, уж дорстадаь а ца Iеш, цар дукхалца план кхоачашъе гIерташ. Цул совгIа, урсаш хьекхаш а довш а дукха тIерадувл уж чот йоацаш. ДIадахача шера, масала, иштта урс хьокхача дIакхоачадарах 2342 бежан тIерадаьннад совхозашка.

Доахан Iаьхара дисарах хулаш латта эшам-м бийца а варгвац. «Экажевский», «Маяк» яхача шин совхозе дахка ха хьатIакхачарах деттача доахана юкъе даьхача хIара шин шинарах цаI мара ца дахкаш нийслу. «40 лет Октября» яхача совхозе дахка дезача 435 шинарах цхьаь цхьанне дийна Iасилг даьдац. Иштта я укх деношка хиннача райисполкома заседане лоацца яьча анализа статистика.

Фу бахьанаш да хьайбаш дебаделга юхатеттар? Доакъар тоъац, болх бе нах бац? Бахьанаш-м дукха а тайп-тайпара а хила мег цу негара юкъе. ХIаране шийна бIаргагучча, шийна хеттача тайпара дувц уж. Района АПО госплемобъединене вокхагIволча зоотехника Мальсагов Гирихана укх тайпара ювц цу зенийн лараш.

Хьайбай боахаме эггара кхерамегIдар, цIаккха а из паргIата ца боалийтар да доахан дебадара гIулакх тесса леладар, йоагIача тайпара зоотехнически учет ца хилар. Из а вож а района фермашка доацар лархIа мегаргдолаш, да таханарчоа. Цудухьа кердача фух дола къона доахан хьайдой а, дукха пайда балац царгара йоаккхаш йолча продукцега диллача. Даггара дувцарах, бехкаш дахарах, оаха тхоашкара боагIаш бола Iоткъам барах хIама хулаш дац. Фермашка искусственни осеменени елга, племенной болх белга тоадеш дац, цхьадолча боахамашка наггахьа цу хьакъехьа ду цхьацца гIулакхаш ца лаьрхIача. Эргабоалаш бац из болх керда экономически формаш (аренда, подряд) юкъейоалайнча а. ФуннагIа даь а пачхаьалкхен планаш кхоачашхилча дIаходолчоа сагота хилац хьайбай боахама кулгалхой а специалисташ а. Хьалха застойни ханашка хиннар ла хIанз а района хьайбай боахаме доаллар.

Масала, хьаэцаргья вай, районе эггара йоккхагIа йола «40 лет Октября» яха совхоз. Нагахьа санна, хIанз мо мара цигара хьабай Iул ца дебе, ши-кхо шу далалехьа ший фермашка хьалкхедаь цхьаь цаI бежан доацаш юсаргья совхоз. Уж хьайде ахча долаш йIаьхий из яларе-м ше дар. Хьабеш цхьаккха а селекционно-племенной болх бац цига, искусственни осеменени юцхьа пункт яц болх беш. Цецвоаккхаш тIаьда, бIеха я кагий Iаьсий чулаттача, къаьстта № 3 йолча фермеи Долакха - Юртарча комплексеи. Цудухьа цамогаш хулаш дукха Iаьсий дов. ХIаьта дикагIча фух долча доахана Iоду Iаьсий дIакъоастаде а царех фуна доахан кхеде а дагадохаш саг вац. Из гIулакх тесса дитарах бехктокхаме озаш а цхьаккха саг вац совхозе. «Тахан хьадаьр — дуаргда вай, кхоана — дала дегIар дергда» яхача оамалах бах укхазарча хьайбай боахама дай. Цудухьа тамаш яц цу совхозе эггара кIезигагIа шура яккхар, хьайбашта лерттIа дулх тIа ца кхетар, уж ца дебар. 1300 Iатта тIехьа 996 Iасилг мара кхедаьдац укхаза дIадахача шера (бIаь Iатта тIехьа —77). Районе а республике а эггара зIамагIа йола процент я из. ТIаккха, лакхе белгалдаьккхача тайпара, дийна Iаьсий даь 435 шин шу совгIа ха яьнна шинараш а IотIатехача, мел зе хул цох.. ХIара шера дукхагIа дездале мара, маьха дайлац укхаза доаккха дулх. шура.

Хийцца хIара бIаь Iатта тIехьа 85—90 Iаса кхеде йиш йолаш яр совхоз «Назрановский». ХIаьта а 80-нел тIех ца йоалалуш хьайоагIа из укх тIеххьарча шерашка. ДIадахача шера, масала, 300 Iатта тIехьа цхьаь цаI Iасилг кхеданзар цу совхозе.

Лоацца аьлча, хьайбай боахаме цIенхаштта анализ а яь, кIоаргга эргалонаш ца йой. кхы а чIоагIагIа талхаргдолаш да гIулакх.

БУРУВДЕТТАРИЙ ГIУЛАКХАШ

ДIадаха шу башха - дикача къахьегама толамашца чакх а даьккха, хьинар айденна болх беш ба пятилетка тIеххьарча шера Горячеводски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараш. СихагIа бурув а тохаш, дукхагIа скважинаш яхара яхье яьннача буровой коллективаша денгара денга дикагIа хулийт шоай производственни хьокхамаш Цудухьа ханал хьалха рапорт делар УБР коллективо бурув тохара январь бетта план кхоачашъярах. Цу юкъа заданел тIех техар цо ах эзар метр гаргга бурув.

Бурув тохача пайда эцаш йола ха 80 процент совгIа хилийтар цо. Юкъера лаьрхIача хIара станокаца бетта бурув тохара коммерчески задани дикка тIеххкхоачашйир УБР бурувдеттараша. Къахьегама овсарле планагIа лаьрхIачул 9 процент лакхйир. Бетта пачхаьалкхенна баь пайда а итташ эзараш сомаш да.

Уж толамаш доахача диза дакъа а лоацаш, къаьстта дика къахьийгад буровой начальникаш Драворубов Алексей, Снимщиков Борис, Керимов Iальви, Адмиснев Висит керте латтача бригадай бурувдеттараша. УБР-е эггара хьалха кхоачашйир цар бурув тохара январь бетта план.

Г. ЛУКЬЯНОВ,
къахьегама ветеран.

4 марта — Советашка хоржамаш

КОЛХОЗХОЙ КАНДИДАТ

Сунженски района «Победа» яхача колхоза актови зале дукха нах гулбелар укх деношка. Собрани хьайийлселар партийни Комитета секретара В. А. Бринькос. Из хетаяьяр № 136 йолча Орджоникидзевски хоржамий округе гIолла Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Совета халкъа депутатий кандидатаца Беков Зелимхана Мурадаца вIашагIкхетара. Из кандидаталла оттаваьв «Победа» колхоза колхозхоша. Цун теш волча Социалистически Къахьегама Турпалхочо В. И. Емельянова аьлар:

Беков М. З. дийша ваьнна, хьинар дола саг ва, массанахьа а болх беш хиннача дика толамаш даьхад цо, из тIавеначул тIехьагIа дегIабоагIаш латт колхоза боахам, со тешаш ва Бековс шийна тIадилла декхар кхоачашдергхиларах.

Кандидатах лаьца къамаьлаш дир колхоза профкома председатела Глазкова Зояс, Назрановски № 3 йолча юкъерча школа директора заместитела Барахоев Богдана, колхоза бухгалтера Нальгиев Саварбика, колхоза дояркас Яндиева РаIашата, Орджоникидзевски № 3 йолча юкъерча школа директора Матиев Мухьмада, хлебоприемни пункта директора Арчаков Вахас, иштта кхычар а.

Шоай къамаьлашца цар могадир «Победа» колхоза председатель Беков М. З. кандидаталла оттавар, дийцар укх тIеххьарча шерашка колхоза боахам тоалуш хиларах, массава а тIахьийхар цунна тIехьа кхаж тасса.

Актови зале гулбенначарна хьалхашка къамаьл дир М. З. Бековс. Цо дош делар, нагахьа санна ше депутат хуле, эггара хьалха лаьттагIара йоаха продукци дукхагIа хилийта, Орджоникидзевски станицера наькъаш тоаде, асфальт билла, школай хьашташ кхоачашде, наха эшачун терко е, кхыдола эша гIулакхаш, ший ма хулла дикагIа кхоачашде.

Т. ХАШИЕВ.

СОЛОВЬЕВ Анатолий Яковлевич

Советски Союза Турпал, СССР летчик - космонавт Анатолий Яковлевич Соловьев ваьв 1948 шера 16 январе Риге.

Къахьега волавеннав 16 шу даьннача хана рижски цхьан предприяте слесарь волаш, цу цхьан ханна болх беча кагирхой школе деша а вагIаш.

1968 шера Ленински комсомола цIерагIча Черниговски лакхерча военни авиационни летчикий училище деша эттав из. Училища чакхъяьккхачул тIехьагIа Военни - Воздушни Низамашка гIулакх деш хиннав. Цига волаш из Iомавеннав итт совгIа тайпара самолеташ лелае.

А. Я. Соловьев — 1971 шера денз Советски Союза Коммунистически парте член.

Космонавтий отряде из дIаязваьв 1976 шера.

1977 шера чакхъяьккхай летчикий - испытателий школа. Анатолий Яковлевич «1 класса военни летчик», «2 класса летчик - испытатель» яха квалификаци йолаш ва.

Ший эггара хьалхара космически никъ баьб А. Я. Соловьева 1988 шера июне «Мир» яхача орбитальни комплекса борта тIа тохкамаши эксперименташи еш хиннача советско - болгарски экипажа командир а волаш. Цунна еннай «3 класса космонавт» яха квалификаци.

БАЛАНДИН Александр Николаевич

Александр Николаевич Баландин ваьв 1953 шера 30 июле Московски областерча Фрязино яхача городе.

1976 шера Н. Э. Баумана цIерагIа Московски лакхехьара технически училища чакхъяьккхачул тIехьагIа «Энергия» яхача Iилма-производственни объединене болх беш хиннав. Иоккха говзал йола специалист, чоалхане инженерни декхараш кхоачашдеш вола саг ше хилар хьагойтад. Дакъа лоацаш хиннав перспективни космически техника кийчъеча.

А. Н. Баландин — 1981 шера денз Советски Союза Коммунистически парте член.

Космонавтий отряде Александр Николаевич дIаязваьв 1978 шера. «Союз ТМ» яхача кемаца а «Мир» яхача орбитальни комплекса тIа а никъ бе кийчвалара йизза курс чакхъяьккхай. Из иштта кийчлуш ва дукхаза пайда эцара долча орбитальни кема экипажа составе бортинженер волаш никъ бе.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совете

ГIишло хьалъелга соцадаьд

Укх деношка НГIАССР Министрий Совете Гудермесски биохимически завод хьалъярца хьаштдолча республикански организацейи ведомствайи кулгалхоша, хIаьта иштта, из предприяти хьалъяра духьала болча общественноста викалаша дакъа а лоацаш заседани хилар.

Укх массехк шера Гудермесски БХЗ гонахьа къовсамаш латт, цар цхьайолча хана ира маIан тIазц. Из хьалъяра проект экспертизагIа чакхъяьннай, хоам баьма хиллара, цунна хувцамаш даьд, керттерча даькъе, хургйолча предприяте экологически кхерамзле лакхъяра тIадерзадаь хувцамаш. Цхьабакъда, общественносто из экспертиза цIена ведомственни лархIаро, из нийса ца хиларах йола шеко хьакхолл.

Цудухьа НГIАССР Министрий Совета дехарагIа 1989 шера лизин арахецара лаьрхIа йола завода хьалхара аргIа эксплуатаце дIаяла езача объекташта юкъера дIаяьккхаяр.

Проектни документацена доагIаш аьлча, из ший лоIама йола экологически экспертиза яра лаьрхIа РСФСР Iалам лорадара йолча пачхаьалкхен комитете дIадахийтад.

ХIаьта а Гудермесски биохимически заводаца ювзаенна проблемаш ирагIа а чIоагIагIа а ювцаш я. Цига хьалхьедеча дешаех шерра плане де дезараш тIаэцар духьа НГIАССР Министрий Совете гулбеннабар иштта е вешта цу гIишлонца бувзам бола нах, цар общественни оппоненташ. Укхаза цу хьакъехьа тайп-тайпара, цхьайолча хана вIашдухьале еш дола хетараш дар, иштта къамаьл дечар коггIортилга йора цифрови даннеех, боккхача Iилман авторитеташта хетарех.

НГIАССР Iалам лорадара йолча пачхаьалкхен комитета общественни совета членаша Iилмай кандидаташа Р. У. Гайтемирова. С. Г. Газарьянца, Грозненски мехкдаьтта института доцента Д. Д. Ахмадовс, иштта кхыча Гудермесе биохимически завод хьалъяра духьала бараша цо экологически хьала, наьха унахцIенон воча оагIорахьара Iоткъам бергхиларах сагота болаш къамаьлаш дора, иштта цар хьалхадоахар из сихха соцаелга е цун перепрофилировани яра де дезараш тIаэцалга.

НГIАССР Iалам лорадара йолча пачхаьалкхен комитета председатела С. Н. Хаджиевс дийцар республике керттерча даькъе «Грознефтеоргсинтез» предприятешка экологически хьал тоадара даькъе тIанийцача де дезарех лаьца. Цул совгIа, цо белгалдаьккхар, уж решенеш, вай экономикана цIенхаштта зе даь доллаше а тIанийца хилар. Иштта я Нохч - ГIалгIайчен правительства принципиальни позици, нагахьа санна, Гудермесски биохимзавода проекта хьакъехьа ший лоIаме йолча комиссе из экологически кхераме хиларах вывод йой, соцаярах йола решени тIаэцаргья.

Цу деша историех дувцаш массехк шера Гудермесски горисполкома председатель хиннача, НГIАССР культура министра А. Г. Киндарова белгалдаьккхар, цу хана экологически проблемаца кхыча тайпара гIулакх леладаьлга. Цу йоккхача предприятеца цхьана дика дегIаена инфраструктура а цу тIа эзараш квадратни метраш чуIе фусамаш а хилийта ловш хиннача дукххачар корта хьовзабаь хиннилга, хIанз уж гIалаташ тоаде деза, хIаьта укхаза къамаьл а доацаш ший лоIаме йола экологически экспертиза еза...

Лакхе дийцачун раьза а хинна НГIАССР маьхашта йолча Госкомитета председатела Л. Д. Магомадовс ший оагIорахьара хьалхадаьккхар, цу белгалъяьккхача экспертизаца цхьан хана пачхаьалкхен дукха рузкъа дIадахача предприятех, е цун цхьайолча сооруженех пайда эцара альтернативни варианташ лаха эшилга.

Кхыча тайпара уйла йолаш вар НГIАССР Министрий Совета председатела заместитель Л. А. Касаев. Цо аьлар, цхьанкхача ший лоIамерча экспертиза выводага а ца хьежаш Гудермесе хьалъеш латта завод соцае еза, аьнна.

«Грозгипробиосинтез» яхача проектни института директор А. В. Иванов раьза хилар моллагIа объекташ хьалъяр а уж хьалъе еза моттигаш белгалъяхар а халкъа хеттача тайпара де деза яхача уйлан. Цо белгалдаьккхар, из деш шеррача общественностага нийса информаци дIакхачийта езалга. Гудермесски биохимически завод хьалъяра хьакъехьа хулача митингашка цхьаболча ораторашa цу проекта керттера аспекташ харцахьа ювц. Цунца дувзаденна оппоненташца айхха бувзамаш леладе деза, къовсаме дола дешаш дувцача, цифрашкеи факташкеи хьожача цхьана дакъа лаца деза.

НГIАССР Министрий Совета председатела заместитела Г. Х. Эльмурзаевс теркам тIаэзар республика лоархIаме проблемаш къоастаяра хьакъехьара оптимальни решени дика уйла яь, техка, бехктокхам кхетабеш тIаэца езалга. ХIаьта митингашка деча цхьадолча къамаьлаша, эмоцеша гIулакха ирал кIоаргъю общественни вахара дезорганизаци ю, вешта аьлча, цар вайна массанена тахан чIоагIа эшаш бола барт барга дигац.

Хьалъеш латтача предприяте хьакъехьа дикагIча оагIорахьа дийцар Гудермесски биохимически завода керттерча инженера И. Е. Табакова. Цо иштта йолча заводе 10 шера болх баьб, хьалъеш латтача БХЗ заводе ше хьийхача раьза хинна хьа а венав.

Кхаь сахьатал совгIа йолча хана дийцача деша итогаш еш, НГIАССР Министрий Совета председатела М. А. Керимова аьлар, проектни документаци пачхаьалкхенна кара йоацача экологически экспертизе яхьийтарах йола республика решени гулбеннача нахах дукхагIчар хьаллаьцай. Хургйола предприяти хьалха лаьрхIа хиннача тайпара йоацаш кхыяр хилийтара никъ лахара предложени мегаш я.

Бакъда, аьлар цо, фуннагIа дале а, социальни инфраструктура объекташ хьалъе еза, махулла сихагIа а еш. Гудермесе бахача наха маэший нах чубаха цIенош, клубаш, маькх ю а шурий а заводаш, очистни сооруженеш, кхыйола цу тайпара объекташ. ГIишлош дикагIа хьалъяра теркам тIабахийта беза, гIишлош хьалъеча общественникий, ветераний цIенхаштта тIахьожам оттабе беза.

Нагахьа санна экологически хьалах аьлча, из тоадара тIехьа лоаттабеча къовсаме хьинарс дакъа лаца деза хIаране. Юртал арахьа хьежачоа гургья нувхаш дIаккувса кхалажаш, шоай машинаш додача хила юлаш боахка водителаш, теда хьу... ХIаьта уж хIамаш ца хилийтара эшац цхьаккха а капиталовложенеш, цхьаккха экспертизаш. ХIаране оалача дешаца а доацаш, гIулакхаца лораде деза ше волчара Iалам.

Дош дийцачул тIехьагIа ер соцам тIанийцар:

Нохч - ГIалгIай АССР Министрий Совето соцам бу:

1. Гудермесски БХЗ лизина керттерча технологически производства объекташ хьалъелга РСФСР Госкомприрода экспертиза хоадам билцца йолча хана хьем боацдаш соцаде.

2. Маькх ю завод, шурий завод, очистни сооруженеш, районни котельни, водозабор, электроподстанци, нах чубаха цIенош, соцкультбыта объекташ, хIаьта иштта гIоновкъостал дара завода объекташ (механически мастерскеш, складаш, административни зданеш, ремналадка базаш, гIишлон индустре базаш) юкъе а йолаш, завода инфраструктура объекташ оттаяьча порядкагIа цунна къоастаяьча капитальни вложеней боарамаш дIадохийташ дIахо а хьалъе.

3. Хьожаяь капитальни вложенеш караерзаярга хьажар тIадуллалда «ЧIстрой» ПСМО-ва (Я. Мамодаев), Гудермесски БХЗ дирекцена (В. Резниченко) кхаь дийнахьа йолча хана, лакхе белгалъяьха объекташ хьалъяра Гудермесски треста гIишлонхой тIаберзабергбола гIулакхаш де а.

4. Алхха шоаш бехктокхаме а хургболаш, «ЧIстрой» ПСМО начальника Я. Мамодаевна, БХЗ директора В. Резниченкона, «Грозгипробиосинтез» института директора А. Ивановна тIадуллалда проектагIа дIадехараш, йоагIаш йола гIишлош яра нормаш, правилаш уж объекташ хьалъеча хана цIенхаштта кхоачашъелга Iалашде.

5. НГIАССР Госкомприрода председатель С. Хаджиев декхарийла волва цхьаннена кара йоаца экспертиза РСФСР Госкомприрода боараме махулла сихагIа къоастаелга Iалашде, экспертиза материалаш тIехьагIа НГIАССР Министрий Совете дIачу а лургйолаш.

6. Промстройбанка республикански конторас (Л. Атарщикова) укх соцамца хьалхле лелае.

7. Гудермесски БХЗ кхыяр хилийтара варианташка хьажа СССР Минмедпромагара деха.

Депутаталла кандидатех

Шийх бенна тешам боабац

Аьннача дош долаш хиларца йовз республика профтехобразоване системе Гандалоева Соте Iайшет. Ше хоастаелген доккхалаши дезаш яц из.

Гандалоева Iайшет я Грозненски № 6 йолча профессионально - техническ и училища директор. Цига Iомабаь дукха товароведаш, продавецаш ба республике а кхычахьа а болх беш.

Училище дешабагIача тайп-тайпарча къамех болча мехкараштa интернациональни кхетам балара, вай, советски наьха массане а цаI йола Даьхе — СССР дукха езаргйолаш уж хилийтара Iайшета ше къаьстта теркам тIабохийт.

Училище дийша баьлча дуккхача тайп-тайпарча наха гIулакх де дезаргдолча балха тIа уж хила безилга теркал а деш, цо ше а преподавателаша а нахаца Iимерза хила Iомабу дешархой, шоаш хержа професси еза.

...Нанас с йоккхагIйолча йишас санна, училище дешаш йолча хана шийна хьехар деш хиннача Iайшетах ший кхоаччара гаргара саг лерхIаш я Беноерча турбаза столове заведующи Сабриева Асет, товаровед Дзаурова Маржан, «Продовольственни товараш» яхача объединене директора заместитель Крестинская Светлана, кхыбараш.

Занятеш тIа дешархошта профессиональни говзал Iомаярах, производства культура йовзийтарах кхоачамбаь Iац Iайшет. Цо йоакхо ю шоай дешархоша общежитешка йоаккхача хана культурни салаIара. Царна хьажа телевизор, ладувгIа радио, деша газеташ, журналаш да. Дешархой патриотически, интернациональни кхетам лакхбергболаш, общества а Iалама а темаш йолаш беседаш ю.

Гандалоева Iайшета геттара дика довз училища дешархой вахар. Из ше а цхьан хана из училище йистеньккха я. Ший профессегIа болх беш йоллаше, из деша йода Нальчикера технологически техникуме, 1967 шера дика дешаш чакх а йоаккх. Кхачан продуктай товаровед яха специальность хул цун.

ТIаккха балха йода ше йистеньккхача училище производственни мастералла. Ше дешаягIача хана шийна хьехаш хиннача мастераша новкъостала деш, цо дика Iомабу дешархой. Iайшета гучадоал эггара хьалха сага дегага кхоачаш ше хила езилга, ше Iомаберий дагардар, цар оамал йовза езилга. Городерен юртарен баьхна дешархой башхало йолаш болга кхетаду цо.

Гандалоева Iайшет училища коммунисташа 1966 шера шоай мугIарашка дIаэц. ХIаьта из шу къаьстта беркате хилар цунна. Дешархошта професси дика Iомаеш хиларах, цунна лу «За трудовое отличие» яха медаль.

Ше ленински парте член хиларах, ший къахьегама иштта сий дарах кхы а боккхагIа шийгара общества пайда кхоачаш хила езаш лерхI цо. Цун дог Iабац ше дечох а шийна ховчох а. Мастер йолаш болх бешше а из дешаотт советски торговле Московски институте. Кхолха мухь бар цо шийна ги беллар: производственни болх, дешар, берий нана хиларах тарра цIагIара де дезараш. Из дерriga а де кхувра хьинар долча къонача кхалсага, цхьа талмастта а доацаш дикагIча тайпара. Нанас ший берашта юкъе эггара зIамагIа йоллаше боча кхеьяцар Iайшет. ЦIагIа цунга дулургдар хьадайтар, ше яха хайча эшаргдар Iомадайтар. Из накъа а даьлар цунна тIехьагIа.

Iайшета дика дешаш 1971 шера чакхйоаккх Московски институт а.

Халкъа боахама эша болхлой кийчбеча хьинаре къахьегарах общественни вахара юкъе дизза дакъа лацарахи 1972 шера Гандалоева Iайшета «За трудовую доблесть» яха медаль лу.

Профессионально - технически образоване система теоретически дика кхетаеш, практически йоккха опыт йолаш йола Гандалоева Iайшет 1973 шера Грозненски № 6 йолча профессионально - техническ и училища директоралла оттаю. Из бехктокхаме декхар тIанийцача хана а цунна накъабовл цхьан хана ший хинна преподавателаш, царца дагаювл ший балха тIа. Уж бар къахьегама ветераш Гурова Нина Михайловна, Машкова Лия Андреевна.

Ше хьатIалаьцар бехктокхаме декхар долга кхета а деш, Iайшета дерриga ший хьаькъал, ший говзал тIайохийт махулла дикагIа болхлой специалисташ кийчбара. Боккха мах бир кулгалхо йолаш цо баьча балха 1976 шера — цунна елар «СССР-а профтехобразоване отличник» яха еза цIи. ТIехьагIа цунна лу Нохч-ГIалгIай АССР-а заслуженни хьехархо яха цIи а.

1987 шера Гандалоева Iайшет Нохч-ГIалгIай АССР профессионально - технически образоване викал а йолаш СССР хьехархой съезда делегат хилар.

Гандалоева Iайшета шийна могар ду профессионально-технически образоване реформа, цу образоване перестройка чакхьяккхара.

Цо, ше санна, вай советски общества пайдане хургболаш хьалкхебаьб ший дезал а. Цун йоI Зарема ший нана йолча училище преподаватель я, воI Аслан Л. Н. Толстой цIерагIара Нохч-ГIалгIай паччахьалкхен университет яьккха ва.

Училище мастер йолаш болх бе йолаеннача хана денз коллективе лоархIаш, преподавателаша, мастераша, дешархоша сий деш, уж тешаш Гандалоева Iайшет хилар бакъдеш да из цар диазза вIаштта Грозне Ленински райсовета халкъа депутаталла хержа хилар. ХIанз из Грозненски горсовета халкъа депутат я. Цо дакъа лоац горсовета балха. юкъе торговлеи общественни кхачани депутатски комиссе председатела заместитель а йолаш. Торговлеи общественни кхачани предприятеш санитарни цIена хилийтара тIахьожам лоаттабу Гандалоева Iайшета.

ХIаьта ший депутатски декхараши харжархой наказаши цо дика кхоачашдеш хилара тешал ду из вIаштта массехказа райсоветеи горсоветеи халкъа депутаталла харжаро. Цо боабац харжархой шийх бенна тешам.

Гандалоева Iайшет хIанз юха а массавар раьза а волаш № 25 йолча хоржамий округе гIолла Грозненски горсовета халкъа депутаталла кандидат оттаяь я.

Ю. ЧАХКИЕВ.

СУРТА ТIА: Гандалоева Iайшет (юкъе ягIар) шийца болх беча новкъосташца дагайоалаш я.

Коллективо хержав

Нохч - ГIалгIай «Терек» яхача мебельно - дахчан хIамаш еча производственни объединене шоллагIча мебельни фабрика участкашта юкъе яьржача яхье даим хьалха латташ хьайоагIарех я цхьоалагIча участка коллектив. Хадданза планови заданеши тIаийца декхараши тIехкхочашду цо. ШишегIа хьахулаш дац уж производственни хьокхамаш. Цун керттердар да участка мебельщикаша хьинар кхоца деш болх бар, царна керте латтача А. М. Лорсанова цар къахьегами социалистически яхьи кхетамца вIаштIехьяьккхар. Ший балхах тIехдика кхетача кулгалхочо ший декхараш массаза цIена кхоачашду. ХIаьта доагтIаш дар хьа а дехаш, иштта къахьега Iомабаьб цо участкера болхлой. Хьалхашка этта массе а тайпа проблемаши дешаши сиха къестаду цо. ЧIоагIа йоакхо ю ший мебельщикий хьаштий. Иштта вола шоай кулгалхо Старопромысловски райсовета халкъа деплутата кандидаталла ваьв участка мебельщикаша.

БIаьха бац А. М. Лорсанова къахьегама никъ. 1978 шера цо чакхьяьккхар Московски лесотехнически институт. ХIаьта шоллагIча мебельни фабрике из къахьега вена бархIлагIа шу да. Юххьанца шоллагIча цехе технолог волаш болх бир цо. цул тIехьагIа халкъа эша товараш арахецача участке воккхагIвола мастер волаш болх бир. ХIаьта ялхлагIа шу да участка начальник волаш цо къахьега. Духхьашха цу балха тIа дукха халонаш нийсъелар къонача специалиста. Цхьабакъда халонех бIукъожабеш воацача цо эшайора уж, из цо дора йоккха опыт йолча мебельщикашца дага а вувлаш, цудухьа тIа-тIа кIоагагIа йовзар цунна производство, ше каралаьца болх. Долче, денгара денга дикагIа хулар участка коллективо доаха къахьегама толамаш. Цхьа бутт дIабахийтац дерригача технико-экономически хьокхамий паччахьалкхен план кхоачаш ца еш. Мебельщикашта мел эша хьалаш а Iалащдаьд участке. Дукха ха йоацаш болх бе йолаялийтай укхаза приточно - вытяжной вентиляци, тоаеш латт бытовой помещенеш. Укх тIеххьарча хана А. М. Лорсанов керте латтача участка коллективана тIаккхийттар кхы а мухь. Цунах хьатехар халкъа эша товараш арахеца участок. ХIанз укх сахьате чIоагIа хоатташи дика дIаэцаши гола халкъа эша товараш дукхагIа арахецара, цар ассортимент мамогга шеръяра тIагIертта къовсам лоаттабу участка мебельщикаша. Цу гIулакха тIадерзадаь дукха балхаш дайт царга Ахмед Махмудовича.

Коммунист А. М. Лорсанова хадданза лакхбу ший культурнии юкъерча образованеи боэрам. ХIанз из дешаш ва марксизма-ленинизма университете. Ше пропагандист хиларах тарра мебельщикашца тайп - тайпарча темаех лаьца занятеши беседаши ю цо.

Старопромысловски райсовета халкъа депутат харжара кандидаталла оттаваьча Ахмед Махмудовича кIоарга чулоацам бола программа я, из толамца кхоачашъе лерхI цо, нагахьа санна, наха ше халкъа депутаталла хоорже. Ший низ кхоачар де лерхI цо районера а иштта городера а экологически хьалаш тоадара, городера наькъаш дикагIа тоадайтара, наха чIоагIа хоатташ дола товарашца предприятешкара болхлой дикагIа Iалашбайтара, массанена дIа а хайташ, предприятеча болхлошта квартиращ хьежаелга нийса а доагтIача хьисапе а вIаштIехьдаккхара.

I. МЕРЖОЕВ.

КЪАХЬЕГАМЦА ДАЬККХА СИЙ

Из хьинар дола саг дика вовз Сунженски района Нестеровски консервни заводерча болхлошта. 18 шу даьннад Цечоев Султангири консервни цеха начальник вола. 1965 шера итт класс яьккхачул тIехьагIа, Эскаре гIулакх де вода из. Прибалтийски тIема округа, самолетий диктор волаш, ший декхараш дика кхоачашдаьд цо. Цун даьга-наьнагеи командоване дайта каьхат чIоагIа баркал оалаш дар. Цигара цIавеча шин шера Алхастерча юкъерча школа болх бу цо.

1971 шера Дагестански политехнически техникум чакхъяьккхачул тIехьагIа, шин шера болх беш хул из Самашкински консервни завода сок йоаккхача цеха мастер волаш. Цул тIехьагIа дIаболабу Султангире ший болх хIанз ше волча цехе. Мадарра аьлча, цехе хьалкхийнав ала мегаргда цох. Болхлошца сабаре, безаме хилар бахьан долаш массанена дукха веза из.

Султангири балха тIера хилар, цун денал, говзал гучаяьлар эскаре волча хана. Цига из хиннав комсомольски организаце секретарь, дIаийцав КПСС членалла, массехк шера хиннав из Нестеровски консервни завода парторганизаце секретарь, Нестеровски станични Совета депутат. ХIаьта массанахьа а хьинаре къахьегаш хьавоагIа из, кхераш вац халоне.

Консервни завода цехе доаллар «Сага сий къахьегамца доал» яха лозунг. Цу тIа дIадехар Султангире дизза кхоачашдеш хилар дика хьокхам ба заводерча болхлошта, хIана аьлча, даьсса хабар дийца ханаш дIаяьннай. Дика толамаш даьхад Султангире кулгалдеча цехо укх тIеххьарча шерашка. ДIадахача шера халкъа депутатий шоллагIча съезда сийна лаьрхIа дика къахьийгар цеха болхлоша. Царех лархIа мегаргба: Шадиева БагIий, Евлоева Хьава, Циздоева Лида, Парижева Люба, Редкин Михаил, Стерашин Богдан, Некрасов Анатолий, иштта кхыбараш а. Цунца дувзаденна дар, уж кердача шера дикача толамашца накъабахар а. Болхлоша дика чуйохк банкашка нарсаш, томаташ, кабачкаш, кхыйола хIамаш а.

1989 шера 5 миллион 200 эзари условни банка арахеца езача, арахийцар 5 миллиони 450 эзаря условни банка. Планах ехкача продукцех хила деза ахча 1 миллиони 385 эзари сом долаш хьахиннар 1 миллиони 420 эзари сом да.

Эггара тIехьа тха къамаьл чакхдоалаш, хала а хеташ, Султангире аьлар:

— Лакхерча организацеша ший ханна хилийтац турбаш, кабель, бензин, банкаш, яьшкаш, кхыйола хIамаш. Болх кхы а дикагIа бергбар оаха, эша хIамаш яларе.

Из бакъда. Таханарча дийнахьа завода эшаш я; 50 эзар банка, 10 эзар яьшка, 1,5 тони бензин, кхыдар. Цу гIулакхага, тIехьа а ца тетташ, хьажа декхарийла ба «Сунжа» яхача АПО кулгалхой.

Т. ХАШИЕВ.

СУРТА ТIА: С. Цечоев автора сурт.

Къахьегама ресурсаш: мишта пайда эц царех

Нах балхаш тIа дIанийсбаьб

СССР халкъа депутаталла кандидат оттаваьвар Галаев Аьлий Къамболат соахка бIаьстий хиннача хоржамашка. Цхьабакъда, аьттув баланзар цун, мехка Iаьдала лакхерча органе кхывар хержар. Дале а, дега вас ца хулаш тIаийцар цо из хоам. Кхы а хьинарегIа къахьега а общественни вахаре дакъа лаца а ваьлар Къамболат.

Сунженски автотранспортни предприяте таксе водитель волаш Галаева болх бу ткъаь ялх шу совгIа да. Цу ерригача хана цIаккха лохъялийтаяц цо коммуниста сийлахьа цIи, халонашта хьалхашка юхаваьнавац, шийна уллув къахьегаш болча наьха га дехкадац, эшшача гIо де кийча хиннав. Цудухьа сийду цун предприяте коллективо, цудухьа къег цун наькха тIа «Знак Почета» яха орден, кхыдола деза совгIаташ. Цудухьа хержав из Сунженски райкома членалла, парте областной комитета ревизионни комиссе членалла.

Къамболата майрра увттаду лоархаIме дешаш. Уж дувзаденна да «Фусамаш-2000» яха программа кхоачашъярца, Iалам лорадарца социальни нийсхо чIоагIъярца, унахцIенон база эргаяьккха тоаярца, къамий дIа-хьа дола гIулакхаш меттадоаладарца. Цу дерригне а наькха тешам болийт пох. ХIанз АТП коллективо Нохч-ГIалгIай АССР халкъа депутаталла харжара оттаваьв из.

— Сога хьаттача вай вахаре цхьаккха хIама дац наьха тешамал доккхагIа, дезагIа, — йоах цо. — Хургдола хоржамаш атта хургдоацалга дика хов сона. Со харжа оттаваьча № 134 йолча Красноармейски хоржамий округе гIолла чакхвоалаш кхы а виъ кандидат ва. Харжархошта шоашта ховргда царех цаI белгалваккха.

ХIанзара депутаташ чIоагIа эргаш хила беза дуккха наказаш тIа а ийдеш, царех дукхагIдараш кхоачаш а ца деш, сессешка «тхайса» баьгIача хьалха хиннача депутател. Цудухьа ше депутат хорже, наьха вахар хоздара цар балха хьалаш тоадара тIехьа къовсам лоаттабе лаьрхIа ва Галаев.

— Къаьстта теркам тIабахийта беза къабеннача, цхьаь бисача наха, дукха бераш долча дезалашта, таро йоацараштa, — йоах ший программа тIа Къамболата. — Цу хьакъехьа сай низ даI мел кхоачар де хьожаргва со.

Вай вахаре кIезига дац нийрча гIулакхаш. Царех да паччахьалкхено хьалъяь квартираш, цеIнош хьалде лаьтташ, автомобилаш, кхыдола дефицитни товараш везаш е гаргара-кхоачара ва кIалгIолла дохкар, вовзашяхаш озабезамаш дар, хьарамча рузкъана тIаккхувдар, экономически зуламаш дар. Цу даькъе а юстара латта уйла йолаш вац Галаев.

— Уж дерriga хIамаш депутат ца хилча а, де дезаш а данза даргдоацаш а да, — йоах Къамболата, — цхьабакъда, халкъа хетар дикагIа чакхдакхха йиш я республика Iаьдала лакхерча органе хилча. Цул совгIа, из харжархой дехараш кхоачашделга а да.

Тахан районерча юрташка Iалаьмате ира латт къонача тIехьенна бизза кхетам балара дош. Тоъаш яц школаш, хьехархой, царна эша фусамаш, наьна метта учебникаш, гойтара пособеш, ледара я дешара заведеней материальни база. Къамболат дог тийша ва цу хьакъехьа ший цхьацца эргалонаш е низ кхоачаргхиларах.

Дика къахьегамхо, общественник хиларал совгIа Галаев ялх бера да ва. Ший дезал дика хьалкхебаьб цо, хIаранена боагтIача тайпара кхетам беннаб. хьаьналга вахарга бода никъ хьабийллаб.

Хьагучох, гIалат баргбац 4-ча марта Галаевна тIехьа кхаж тессараш.

М. ЭРЗИЕВ.

ХАЛОНЕХ ЦА КЪЕХКАШ

Хьаьнала къахьегаш ва Карабулакерча аьшк-бетонни завода формовочни цеха бригадир Даурбеков Исроапал. Завод йиллача хана денз укхаза болх беш ва из. Цо гулдеча бригадас беш бола болх чоалхане а хала а ба, хIана аьлча, формашка раствор чу бехкаш, блокаш, плиташ хьаяр атта доацилга вайна ховш да. Цар продукци массаза а дика хул.

Завода директора Мальсаговс дувц:

— Цун бригадас массаза а кхоачашду шийна тIадилла декхар. Из тха завода хьехамчех цаI ва. Шийгара масал а гойташ къоначарна гIо деш хьавоагIа из. Цунна еннай «Къахьегама ветеран» яха медаль, дуккха Сийлен грамоташ.

Л. ТУМГОЕВА.

Демократи гласностеи наькъагIа

ДIАХО САДЕТТА МАГАНЗАР НАХА

Массехк эзар саг юкъе а волаш вIашагIкхийттача мехко, яьча митинга лоIамах хьалхарча секретара А. Мякиева когаметта I.-Хь. Аушев а хоржаш (Грознерча горисполкома председатела заместитель хинна) ерriga бюро отставке яхийтар экстренни хьисапе хиннача КПСС Наьсарен райкома пленумо. Пленума ваIадах бюро юкъера а гIулакхера а мукъабалийтар: райкома шоллагIа секретарь Абрашин, райкома секретарь Муцольгов. Райисполкома председатель А. П. Бондарь, района халкъа тIахьожама комитета председатель А. Э. Джандигов бюро юкъера дIа а баьха, цар гIулакх Райсовета сессе къоастадергдолаш соцам бир. Пленума балха дакъа лоацаш бар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома секретарь С. М. Беков, Нохч-ГIалгIай КГБ председатель И. А. Межаков.

Иштта хувцамаш хилар дIадахача кIирагIа Наьсарен районе.

...Геттара сагота гIулакх ца хилча цIагIара саг араваргвоацаш шийла, дохк доаллаш яр Наьсаре 8-ча феврала Iуйре. ХIаьта а ворхIлагIа сахьат мара дацар КПСС райкома хьалхашкарча майдане нах хьатIаха болалуш. Цхьа ха яьлча тIанк аьнна хьалийзар майда. Нах гулбалара бахьан белгалдоахар «Долой Мякиева!», «Долой взяточничество, спекуляцию, наркоманию!», «Долой мафию!» яхача лозунгаша. ДIайолаялар Наьсарен района къахьегамхой митинг. Наьсарерча райкома хьалхара секретарь А. А. Мякиев гIулакхера дIаваккхар, райкома ерriga бюро халкъа тешам байна хиларах отставке яхийтар дIадехаш бар митинга доакъошхой. Из гуччага хьа дIакхайкадир райкома хьалхарча секретарага шийга.

Иштта, ерача дийнахьа дIайолаенна меттинг пIаьраска дийнахьа цхьайтта сахьат даллалца хилар. Цхьаболча чиновникаша догдаьххача тайпара кхыметтел, бийсана а дIакъастанзар нах. Митинг хиннача 26 сахьата цахаддаш къамаьл дир наха, минота мукъа хиланзар микрофон. Дукхача хана денз шоай кер чу Iайнар дувцар митинга доакъошхоша. ХIаьта, фу проблемаш яр цар белгалъяьхараш? Дуккхача хана денз районе къестадеш доаца социальни дешаш, телхаеш йола социальни нийсхон принципаш, района кулгалхошта юкъе шерра яьржа коррупци, кхы а дуккха кхоачамбоацараш дийцар наха. Уж хилара бехке парте райкома кулгалхой ба, аьнна лаьрхIар цар. Иштта хеташ, къамаьл даьча наха юкъе кIезига бацар коммунисташи комсомольцаши. Масала, комсомола райкома секретарь йолча Цолоева Зарас аьлар:

— Вай района къахьегамхой хьалашка хьежача, дух хьал, велха дог оттаргда. Яьсса латт тикаш, кхыметтел, чкъаьра эца а Буро тIа ух нах. Къаьстта а во дакагирхой хьал. Тоъал школаш ца хиларах кхаь сменах деша дезаш ба дуккха дешархой. Йолаш йола школаш а дукхагIча даькъе тишъенна я, геттара во я царна ю Iалашо а. Районе яц спорт караерзаяра таронаш, салаIара моттигаш. Иштта этта хьал тоадара райкома кулгалхоша деш хIама дац.

Митинге къамаьл дир СССР халкъа депутата Хь. Фаргиева «Нийсхо» яхача болама лидеро I. Кадзоева, кхы а дуккхача наха. Цар массане а чIоагIо йир, шоаш дIадехар кхоачашдаь хиллалца митинг дIаяхьа. Райкома аргIанара йоаца пленум е Грознера кулгалхой хьалбийхар наха.

Бийсана обкома секретарь С. М. Беков, Нохч-ГIалгIай АССР КГБ председатель И. А. Межаков хьал а баьхка, болх дIаболабир парте Наьсарен райкома экстренни хьисапе яьча пленумо. А. А. Мякиев ший гIулакхера дIа а ваьккха наха белгалваь А.-Х. Хь. Аушев хержар парте райкома хьалхарча секретаралла. Халкъо дIадехар кхоачашдеш райкома бюро мел бола доакъошхой а шоаш отставке бахар.

Цхьаболча чиновникий оамал я, наха шоашта эшар демократически хьисапе дIадехаш хилча, царех «экстремисташ», аьнна а е цу тайпара кхыйола цIераш а техкаш. Иштта къамаьлаш Наьсаре а цкъаза хьахозар цу деношка. Цхьабакъда, уж халкъ бIехде гIерташ дийца къамаьлаш да. Майдане вIашагIкхийтта нах бар «Электроинструмент» завода, трикотажни фабрика, тайп-тайпарча организацей болхлой, юрташкара ахархой, района интеллигенце викалаш, пенсионераш, кIезига бацар партийнии комсомольски болхлой. Цул совгIа, майдане бар лоаллаха ядача МагIалбикерча, Шолжера районашкара, КЪХIАССР-а Пригородни районера баьхка нах. Ала деза митинг сатемца, политически кхетамца, демократически хьисапе хиннилга. Е кхычара дувццача тайпара «де хIама доацаш лелача наха» даь хIама а дацар из. Районе мел доаллар кхы ла ца могаш, са ца тохалуш, шоай мохк дагабоала нах бар уж.

Дуккхача хана денз хала бахаш ба районе къахьегамхой. Деха наькъаш (хьанена хезаяц «дорога смерти» аьнна райцентре бодача наькъагIа тилла цIи), ваха а болх бе а меттигаш ца хилар, шерра яьржа коррупци — масса да районе кхоачамбоацараш. Уж массанена а гуш дар, цхьабакъда хьоахаде йиш йолаш дацар. ХIаьта хьоахадича а тIакхета хIама дацар, райкома хьалхарча секретара тIаотта нах корабоагIар. Перестройка дIайолаелча а хIама хувцалуш дацар районе. Хьалха санна лелаеш яр укхаза кулгалдара «административно - авторитарни» методаш. Хьалха хиннача тайпара яр кадрови политика. Балха гIалаташ даьча хьакимашта критика яь а хIама деш яцар парте райком. Наггахьа, цу хьакимий балхагIа лаьца еш йола ваIадаш, моттийта яь хиларах каьхата тIа юсар. Масала, митинге дуккха критика йир райПО балха. Цун тикашка хьа-кхаьча хIамаш прилавка тIа бIаргагургйоацилга дийцар наха. Ала деза, райПО цхьабола кулгалхой цкъа дIабаха оттабаь боллашехьа хIанз а шоай гIулакхе болга.

Социальни нийсхон принципаш укхаза телхаеш йолга массехказа дийцадар «Правда», «Советская Россия» яхача газеташа. Цар гучадаьккхадар районе наха харцахьа лаьтташ дийкъа хилар, амма хIама хувцадаланзар. Ала деза, кепайоазон изданеша дувцачунга вIалла юхахьожаш бацар района хьакимаш. Масала, районерча АТП балха критика яьяр газетас, гучадаьхадар цигара кхоачамбоацараш, бокъо йоацаш леладаь хIамаш. Цхьабакъда, райкомагара гIо хиланзар журналисташта. Цул совгIа, Iаьржадар кIайде а гIерташ лирача моастагIашца санна къовсам болабир царца райкома кулгалхочо.

ХIаьта района экономика хIалакьхулаш латтар. Кхыметтел дулха цхьан кила шин тумал совгIа ахча дIадодар укхазарча боахамашка.

Цхьабакъда, районе этта «административно авторитарни» кулгалдара методаш, перестройка замалахьа а лелае лаьрхIа бар укхазара кулгалхой. Уж методаш чIоагIъеш яр хоржамашта хьалхара кампани а. Берригаш хIана бац аьнна хьакимаш эйттар халкъа депутаталла кандидаташ. Альтернатива йоаца кандидаташ а дукха бар царна юкъе, (цу хьакъехьа, къаьстта дукха дийцар митинге).

Цхьабакъда, ханаш хувцаеннай, халкъа юкъера хьинар айденнад перестройка замалахьа. Къахьегамхошта гуш да, М. С. Горбачево лакхера йолаяь эргалонаш шоаш кIалхара хьаллаьцача гIулакхаш дикагIа дагIоргдолга. Цудухьа, хетаргахьа цу тайпара, политически кхетамца, сатемца еш йолча митингий маIан доккха да. Вай мохк демократически паччахьалкхенга бодаш хилара белгало я из.

М. ЗАНГИЕВ,

Ч. МАНОЛИС,

тха спец. корреспонденташ.

30—40-ча шерашка а 50-гIа шераш долалуш а лийцача наха реабилитаци яра хьакъехьа

(ДIахододар. Доладур 3-чен 13-чен феврале арадаьннача газета тIа).

Магомаев Эльты, 1874 шера Саясановски района Энгеной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо-единоличник, Энгеной яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Тепсуев Джаминика, 1875 шера Саясановски района Эникала яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Сайханова цIерагIча колхоза член, Эникала яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эльбиев Эски, 1845 шера Урус-Мартановски района Алхан-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Алхан - Юрта ваьхав, топаш техай.

Хатуев Дауд, 1893 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Урус-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эльмурзаев Магомед, 1913 шера Староюртовски района Старый Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Кень-Юртовски МТС хаьхо, Старый Юрта ваьхав, топаш техай.

Сурхаев Исраил, 1870 шера Саясановски района Саясан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Кагановича цIерагIча колхоза плотник, Саясан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Вахаев Исмаил Вахаевич, 1890 шера Урус-Мартановски района Кулары яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Кирова цIерагIча колхоза плотник, Кулары яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Ибаев Исмаил Адакхаджиевич, 1912 шера Урус-Мартановски района Алхазуровски юртсовета Ногаево яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, лоацача хана болх беш хиннавац, топаш техай.

Бибулатов из **Галаев** Канта, 1872 шера Ачхой-Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, лоацача хана болх беш хиннавац, топаш техай.

Хасаров Саид Хасарович, 1888 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Урус-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дамаев Ахмад, 1878 шера Урус-Мартановски района Гойты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Гойты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Курбалитов Нурид, 1874 шера Веденски района Хатуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Хатурни яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Кукуев Теми, 1887 шера Веденски района Ца-Ведено яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Ца-Веденски юртсовета Верхоты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Уваров Федор Кузьмич, 1888 шера Ачхой-Мартановски района Закан-Юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, карбидни цеха болхло, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Ханилов Бата, 1879 шера Шароевски района Кири яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Кири яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Мадаев Имирза, 1887 шера Шароевски района Цеси яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо-единоличник, Цеси яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Мутиев Дада, 1890 шера Шароевски района Шарой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Шароевски района Лахбосой яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Берсанов Батак, 1897 шера Чеберлоевски района Бочагарой яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Бочагарой яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Бочагарой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Батаев Толхад, 1887 шера Чеберлоевски района Шовхал-Аул яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, Орджоникидзе цIерагIча колхоза член, Шовхал-Аул яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Хаджиев Маци, 1865 шера Чеберлоевски района Шаро-Аргун яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Шаро-Аргун яхача юрта тика хаьхо а цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Санев Омаш Саневич, 1908 шера Саясановски района Аллерой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Аллерой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Добриев Арснакъа Дунда, 1890 шера Назрановски района Дошлакъий - Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, ахархо - единоличник, Дошлакъий - Юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Дениев Дауд, 1870 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Победа» колхоза охранник, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дениев Умар, 1897 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эдаев Майрбек, 1892 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Победа» колхоза член, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эльджуркаев Эда, 1852 шера Урус - Мартановски района Гехи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Победа» колхоза член, Ачхой-Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Магомаев Абдула, 1911 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Победа» колхоза член, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Чадаев Кагерман, 1867 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Шалажи яхача юрта сельпо хаьхо а цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Бетельгириев Али, 1872 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Алатаев Сусур, 1883 шера Веденски района Дышне-Ведено ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Дышне-Ведено ваьхав, топаш техай.

Сулиманов Шепи, 1883 шера Веденски района Дарго яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо, Дарго яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Улубаев Абдулкерим, 1873 шера Веденски района Эрсеной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Эрсеной яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Мантаев Сайтимар, 1903 шера Ножай - Юртовски района Айти-Мохк яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, Куйбышева цIерагIча колхоза председатель, Айти-Мохк яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Мурдалов Байсогур, 1907 шера Ножай - Юртовски района Бильты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Бильты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Темирхаджиев Эдильхаджи, 1898 шера Ножай-Юртовски района Зандак яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Зандак яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Хайдаров Озни, 1904 шера Итум-Калински района Хильдихорой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац Молотова цIерагIча колхоза председатель, Хильдихоройски юртсовета Пашхой яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Власкин Павел Дмитриевич, 1900 шера Тамбовски губерни хиннача Липрейка яхача деревне ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Грознефтеснаба» планови отдела начальник, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Юсупов Абухан, 1880 шера Атагински района Старые Атаги яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Сталина цIерагIча колхоза член, Старые Атаги яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Батуев Жема, 1874 шера Саясановски района Турты-Хутор яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Комсомолец» колхоза член, Турты-Хутор яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Талаев Ешад, 1881 шера Саясановски района Гордали яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, К. Маркса цIерагIча колхоза член, Гордали яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Погоров Элте Мухьмад, 1891 шера Базоркино ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, Советий V-ча съезда цIерагIча колхоза колхозхо, Базоркино ваьхав, 10 шу суд яьй.

Полихранидис Христафор Савельевич, 1894 шера Турце г. Трапезунде ваьв, грек, парте хиннавац, «Красный чеченец» яхача колхоза маьхк йоттар, Долакоа ваьхав, 10 шу суд яьй.

Осипьянц Григорий Мартиросович, 1897 шера Армене Далалар яхача юрта ваьв, эрмало, парте хиннавац, Долакоара сельпо маьхк йоттар, Долакоа ваьхав, 10 шу суд яьй.

Мустапаев Абдула, 1889 шера Курчалоевски района Цацан-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Цанцаева цIерагIча колхоза колхозхо, Цацан-Юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Мусаев Абдулхалид, 1916 шера Ачхой - Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Победа» колхоза колхозхо, Шалажи яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Муциев Паска, 1892 шера Шатойски района Морша-Келой яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, Крафта цIерагIча колхоза колхозхо, Дачу-Борзой яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Хациев Iалаудин, 1904 шера Назрановски района Сурхо тIа ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, Октября XIII шу дизара цIерагIча колхоза колхозхо, Ачхой - Мартановски района Лохерча Аршты яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Маршаули Абдурахман, 1911 шера Ачхой-Мартановски района Лохерча Аршты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Лохерчу Аршты ваьхав, 10 шу суд яьй.

Маниев Дуде Хьусен, 1913 шера Ачалукски района Долакха-Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, единоличник, Долакха-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Мадагов Ахмад, 1907 шера Ачхой - Мартановски района Катар-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, единоличник, Катар-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Магомадов Мустапа, 1897 шера Итум-Калински района Дзумсой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац единоличник, 10 шу суд яьй.

Чуликов Геримха, 1862 шера Ачхой-Мартане ваьв, нохчо, парте хиннавац, Ачхой-Мартанерча сельмага хаьхо, Ачхой - Мартане ваьхав, 10 шу суд яьй.

Талдаев Сардал, 1877 шера Ачхой-Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Красный чеченец» яхача колхоза колхозхо, Закан-Юрте ваьхав, 10 шу суд яьй.

Тебоев Гоге Сельмарза, 1900 шера Галашкински района Тумаги яхача юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, Куйбышева цIерагIча колхоза колхозхо, Пригородни района Ахки-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Умалатов Бетерсолт, 1901 шера Шалински района Шаьла ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Красный партизан» яхача колхоза колхозхо, Шаьла ваьхав, 8 шу суд яьй.

Борщигов Хажбекар Емаевич, 1875 шера Галанчожски района Нашхой яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Хилой яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Тесаев Темирсултан, 1899 шера Шалински района Сержень-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, артела член, Сержень-Юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Абастов Юсуп, 1901 шера Урус-Мартане ваьв, нохчо, парте хиннавац; болх беш хиннавац, Урус-Мартане ваьхав, 10 шу суд яьй.

Тепсуркаев Абдул-Азиз, 1897 шера Веденски района Агишпатой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Челюскинцев цIерагIча колхоза колхозхо, Агишпатой яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Чернов Иван Анисимович, 1909 шера Краснодарски края Геогинская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, Малгобекски мехкдаьттпромыслай подводчик, Малгобеке ваьхав, 8 шу суд яьй.

Хаджибагомадов Хаджи, 1895 шера Итум-Калински района Колходой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ишхой-Юрта Гамгора яхача хуторе ваьхав, 10 шу суд яьй.

Умаров Эненди, 1897 шера Гудермесски района Ишхой-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ишхой-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Хамзатханов Хазир, 1897 шера Атагински района Чечен-Ауле ваьв, нохчо, парте хиннавац, Шерипова цIерагIча колхоза колхозхо, Чечен-Ауле ваьхав, 8 шу суд яьй.

Хаджиев Умар, 1910 шера Ачхой - Мартановски района Катыр-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, единоличник, Шаами-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Хожаев Мухадин, 1897 шера Ачхой - Мартане ваьв, нохчо, парте хиннавац, Сталина цIерагIча колхоза инспектор, Ачхой-Мартане ваьхав, 10 шу суд яьй.

Цицкиев Шачхулой ХьакIаьш, 1896 шера Назрановски района ТIой-Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, Ленина цIерагIча колхоза колхозхо, Чернореченски хуторашка ваьхав, 10 шу суд яьй.

Чадаев Магомед, 1892 шера Саясановски района Энгиной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Энгиной яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Мехтиев Баудин, 1902 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, ВКП(б) член, Тангичу яхача хутора юртсовета председатель, Урус-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эдильгиреев Саидмагомед, 1914 шера Ножай-Юртовски района Беной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Беной яхача юрта духхьаларча школе хьехархо волаш болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Гакаев Соломгирей, 1865 шера Шалински района Шали яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Шали яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Мусаев Хоба, 1864 шера Шароевски района Шарой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Шарой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Варнавский Михаил Маркович, 1882 шера Троицки станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, лаьца ваьллав, Троицки станице ваьхав, топаш техай.

Москин Степан Федорович, 1889 шера Тамбовски губерни Новая яхача деревне ваьв, эрсе, парте хиннавац, лоацача хана болх беш хиннавац, г. Грозне ваьхав 10 шу суд яьй.

Онищенко Федор Яковлевич, 1887 шера Киевски областа Германовка яхача юрта ваьв, украинец, парте хиннавац, лоацача хана болх беш хиннавац, массехана ваха моттиг хиннаяц, 10 шу суд яьй.

Джамбеков Магомет, 1901 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Бехуев Демильха, 1858 шера Курчалоевски района Гельдыген яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Гельдыген яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Балаев Джанхота ИсмаIал, 1862 шера Галашкински района Мужичи яхача юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мужичи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Кумурзоев Темаркъа Мухьмад, 1892 шера Назрановски района Экажкъонгий-Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, Горчаева цIерагIча колхоза член, Пригородни района Аьхки-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Муслаев Альбек, 1874 шера Курчалойски района Майртуп яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Сайханова цIерагIча колхоза член, Майртуп яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Термаев Абду, 1909 шера Курчалойски района Цацан-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Цацан-Юрта ваьхав, топаш техай.

Бровкин Леон Илларионович, 1873 шера Сунженски района Троицки станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, Вознесенски станице йоккхача больнице конюх волаш болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Гелагаев Мути, 1878 шера Итум-Калински района Тусхорой яхача юрта ваьхав, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Тусхорой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Ирбаиев Исмаил, 1873 шера Итумкалински района Тусхорой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо-единоличник, Тусхорой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дзулаев Висаит, 1904 шера Итум-Калински района Итум-Кале яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ВКП(б) Итум-Калински РК конюх, Итум-Кале яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Бузулуцкий Дмитрий Фокович, 1861 шера Малгобекски района Вознесенски станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, колхозхо, Вознесенски станице ваьхав, топаш техай.

Сатабалов Исса, 1870 шера Гудермесски района Брагуны яхача юрта ваьв, гIумке, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Брагуны яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дидимов Абдурешид, 1873 шера Гудермесски района Брагуны яхача юрта ваьв, гIумке, парте хиннавац, болх беш хиннавац, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Эсмурзиев Газолапа ИбраьхIим, 1873 шера Гудермесски района Брагуны яхача юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, болх беш хиннавац, массехана ваха хьакъоастаяь моттиг хиннаяц, топаш техай.

Кузьмин, из **Федоров** Иван Павлович, 1896 шера Орджоникидзевски края Буденновски района Черный Лес яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, № 3 йолча хьоар доаккхача комбината болхло, Назрань яхача поселке ваьхав, топаш техай.

Горданов Хадышкъа Хьадис, 1875 шера Назрановски района Пхьилекъонгий-Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, колхозхо, Пхьилекъонгий-Юрта ваьхав, топаш техай.

Альтемиров Музи, 1893 шера Итум-Калински района Итум-Кале яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Итум-Калински района райфо кассир, Итум-Кале яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Етаев Гада, 1858 шера Итум-Калински района Тусхарой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Тусхорой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Курбанов Кеди, 1887 шера Шароевски района Кири яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Кири яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Гакуев Байсултан, 1876 шера Чеберлоевски района Нохчи-Килой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Ворошилова цIерагIча колхоза член, Нохчи-Килой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Бетамиров Эдисултан, 1893 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, йохкархо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Асаев Хуси, 1908 шера Надтеречни района Али-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, школа хьехархо, Али-Юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Эльбукаев Салман, 1916 шера Надтеречни района Али-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Али-Юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Хукушев Салман, 1910 шера Надтеречни района Али-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Ежсза цIерагIча колхоза председатель, Али-Юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Ахаев Зяудин, 1908 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Урус-Мартан яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Гачалаев Умархаджи, 1877 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эдилов Межид, 1857 шера Ножай-Юртовски района Мескеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мескеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Жуков Федор Минаевич, 1909 шера Сталинградски областа Уманцево яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, г. Грозне машиниста гIонча волаш болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Бруннер Андрей Павлович, 1889 шера Саратовски областа Галке яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, Ножай-Юртовски района Стер-Керч яхача юрта нефтеразведке плотник болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Цокиев Ислама Ганрбек, 1865 шера Пседахски района СоагIапча ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, ахархо-единоличник, СоагIапча ваьхав, топаш техай.

Галаев Инаркъий Элмарза, 1865 шера Пседахски района СоагIапча ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, колхозхо, СоагIапча ваьхав, топаш техай.

Галаев Зархмата Тембот, 1883 шера Пседахски района СоагIапча ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, колхоза завхоз, СоагIапча ваьхав, 10 шу суд яьй.

Опаев Магомет, 1889 шера Курчалойски района Курчалой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхоза пхьар, Курчалой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Межидов Дора, 1883 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Цайнаев Малик, 1899 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Башаев Мани, 1892 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Уваров Петр Иванович, 1904 шера Воронежски областа Уварова яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, г. Грозне паровозни депо канцеляре начальник, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Елисеев Леонид Миронович, 1917 шера Краснодарски края Майкопски района Гиогинская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, ремонт ю болхло, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Садовов Степан Петрович, 1911 шера Шелковски района Каргалински станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, Каргалински станице ПЧ-7 наькъа обходчик волаш болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Махно Иван Данилович, 1903 шера Одесски областа Злинка яхача юрта ваьв, украинец, парте хиннавац, Гудермесе станице машиннаькъа болхло волаш болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Паськов Василий Миронович, 1895 шера Сунженски района Троицки станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, г. Гудермесе городерча боахама бухгалтера болх баьб цигга вахаш а хиннав, топаш техай.

Дзортов Ибрагим Сайдирович, 1914 шера Назрановски района Барсуки яхача юрта ваьв, парте хиннавац, халкъа суда председатель, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Товбулатов Апты, 1900 шера Ачхой-Мартановски района Валерик яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Валерик яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Тагиров Геримха, 1886 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Абуригов Аюб, 1877 шера Веденски района Зиверхи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Абуригов Аюб, 1877 шера Веденски района Зиверхи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Зиверхи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Арсанукаев Абу-Салам, 1872 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Нуридов Имран, 1914 шера Веденски района Хатуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Хатуни яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Куразов Межид, 1877 шера Веденски района Дышне Ведено яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо-единоличник, Дышне Ведено яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Куразов Мака, 1899 шера Веденски района Дышне Ведено яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Дышне Ведено яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Запулаев Азда, 1865 шера Веденски района Хатуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Хатуни яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Кадиров Дата, 1870 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Юсупхаджиев Асхаб, 1876 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Элистанжи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Туршиев Дуда, 1852 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Атабаев Элибай, 1877 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Хаджимурадов Бола, 1900 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Бибулатов Авторхан, 1887 шера Веденски района Элистанжи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Элистанжи яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Цомаев Юсуп, 1885 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дашаев Вахид, 1890 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Арсанукаев Аржикант, 1857 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Калинина цIерагIча колхоза член, Ачхой-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Буралов Абубакар, 1855 шера Дагестана Караты яхача юрта ваьв, тавлин, парте хиннавац, къьна хилара болх беш хиннавац, Ачхой-Мартановски района Бамут яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Гандолоев Магомет, 1875 шера Ачхой-Мартановски района Ачхой-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Ачхой-Мартановски района Бамут яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дальмаев Вичу, 1847 шера Ачхой-Мартановски района Хадыс-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Хадыс-Юрта ваьхав, топаш техай.

Сантов Ибрагим, 1867 шера Ачхой-Мартановски района Шалажи яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Шалажи яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Берсанухаев Махатмирза, 1870 шера Курчалоевски района Элистан-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо-единоличник, г. Гудермесе ваьхав, топаш техай.

Магомадов Воца, 1889 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартан яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Сталина цIерагIча колхоза председатель, Урус-Мартан яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Муаев Ахмад, 1899 шера Галанчожски района Аршахиты яхача хуторе ваьв, нохчо, парте хиннавац, Кундухова цIерагIча колхоза член, Аршахиты яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Миштаев Юсуп, 1900 шера Шатойски района Шатой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Заготскот» контора управляющи, Шатой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Мукуев Абду, 1895 шера Веденски района Ведено яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Эшелхатой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Белаев Ахмад, 1903 шера Шатойски района Йоккхача Варанде ваьв, нохчо, парте хиннавац, 18-ча Октября цIерагIча колхоза председатель, Йоккхача Варанде ваьхав, топаш техай.

Соколов Максим Ильич, 1887 шера Шелковски района Шелковская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, болх беш хиннавац, г. Гудермесе ваьхав, топаш техай.

Пархоц Демьян Корнилович, 1899 шера Гродненски губерне Брестиловски уезда Кеменц — Литовски волоста Полесье яхача юрта ваьв, белорус, парте хиннавац, Гудермесски района «Джалка» яхача совхозе болх беш а вахаш а хиннав, топаш техай.

Гериез Магомед, 1865 шера, Шалински района Устар-Гордой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш ханнавац, Устар-Гордой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Дениев Исак, 1886 шера Шалински района, Устар-Гордой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Красный Гордой» яхача колхоза член, Устар-Гордой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Абдуев из **Элендиев** Элендиди, 1864 шера Курчалоевски района Бачи-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Курчалоевски района Дауд-Юрта ваьхав, топаш техай.

Арсебиев Ильяс, 1874 шера Курчалоевски района, Бачи-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Курчалоевски района Дауд-Юрта ваьхав, топаш техай.

Плескач Иван Александрович, 1901 шера Черниговски областе, Озеро - Камаровски района, Хорошое яхача ваьв, украинец, парте хиннавац, Долакоа МТС-е бухгалтер волаш болх беш а хиннав, ваьха а ваьхав, топаш техай.

Гудаев Борз, 1889 шера Урус-Мартановски района Алхазурово яхача хуторе ваьв, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Алхазурово яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Товсултанов Хамид, 1887 шера Урус-Мартановски района Урус-Мартане ваьв, нохчо, парте хиннавац, балха хиннавац, Урус-Мартане ваьхав, топаш техай.

Селимов Эдельгири, 1890 шера Урус-Мартановски района Гойты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Гойты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Куров Исмаил, 1899 шера Краснодарски края Успенски района Урупская станице ваьв, черкес, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Урус-Мартане ваьхав, топаш техай.

Дамаев Маду, 1893 шера Урус-Мартане ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Урус-Мартане ваьхав, топаш техай.

Абубакаров Исмаил, 1900 шера Урус-Мартановски района Гехи яхача юрта ваьв, турке, тика заведующе, парте хиннавац, Гехи яхача юртав ваьхав, топаш техай.

Еськов Михаил, 1901 шера Сунженски района Михайловская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, Гудермесе машиниста гIонча волаш болх беш а вахаш а хиннав, топаш техай.

Пилипов Михаил Кириллович, 1905 шера Западни областа Дубровски района Берестовка яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, г. Грозне вагонни депо техник-нормировщик волаш болх беш а вахаш а хиннав, топаш техай.

Шортхажиев Алсолт, 1876 шера Курчалоевски района Аллерой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Аллерой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Калиев Сараали, 1887 шера Курчалоевски района Аллерой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Серго цIерагIча колхоза председатель, Аллерой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Зубайрахажиев Дзяудин, 1902 шера Курчалоевски района Аллерой яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, «Коммунист» яхача колхоза председатель, Аллерой яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Эсамбаев Махмуд, 1895 шера Шалински района, Шаьла ваьв, нохчо, парте хиннавац, Ведено яхача юрта вахаш а дачай заведующи волаш болх беш а хиннав, топаш техай.

Гапаев Шепи, 1867 шера Веденски района Ведено яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Ведено яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Марусенко Степан Васильевич, 1899 шера Одесски областа Песчаный Брод яхача юрта ваьв, украинец, стрелочник, Гудермесерча машиннаькъа станце ваьхав, топаш техай.

Чумачкова Марфа Терентьевна, 1905 шера Моздокски района, Мекенская станице яьй, эрсе, парте хиннаяц, колхозхо, Грозненски района Петропавловская станице яьхай, топаш техай.

Юсупов Хасбулат, 1905 шера Чеберлоевски района Шаро-Аргун яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, инвалид, Шаро-Аргунски района Сурок яхача хуторе ваьхав, топаш техай.

Чернов Григорий Тимофеевич, 1910 шера Наурски района Калиновская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, торгови курсий дешархо, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Тутуев Дача, 1866 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Мехкеты яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Янгулбаев Муслим, 1876 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Мехкеты яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Мусхаджиев Саи, 1886 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Яховхаджиев Абубакар, 1861 шера Веденски района Мехкеты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Мехкеты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Насаханджиев Совбан, 1871 шера Веденски района Гуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Гунински с/совета Эртен-Корта ваьхав, топаш техай.

Бутаев Магометхан, 1874 шера Веденски района Гуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Гуни яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Халаев Лечи, 1880 шера Веденски района Гуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Гуни яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Адуев Миза, 1860 шера Веденски района Гуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Гуни яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Соболев Алексей Александрович, 1895 шера Елец яхача городе ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Нефтеработник» ЦРК-а болх баьб, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

Сорокин Василий Алексеевич, 1882 шера г. Грозне ваьв, эрсе парте хиннавац, «Грознефта» служащи, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Турушаев Мусаит, 1894 шера Веденски района Гуни яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, ахархо - единоличник Гуни яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Костоев Алсбика Идрис, 1914 шера Назрановски района Экажкъонгий-Юрта ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, ЦIеча Эскара цIерагIча колхоза член, Экажкъонгий - Юрта ваьхав, топаш техай.

Белогуров Владимир Моисеевич, 1901 шера Сунженски района Орджоникидзевская станице ваьв, эрсе, парте хиннавац, МТС шофер, Орджоникидзевская станице ваьхав, 10 шу суд яьй.

Арсаалиев Беши, 1874 шера Ножай-Юртовски района Беной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Беной яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Япаев Довлетмирза, 1880 шера Ножай-Юртовски района Беной яхача юрта ваьв, парте хиннавац, колхозхо, Беной яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Вагапов Товсултан, 1897 шера Ножай-Юртовски района Беной яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо. Беной яхача юрта ваьхав, 8 шу суд яьй.

Канаев Ами, 1873 шера Ножай-Юртовски района Галайты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Галайты яхача юрта ваьхав, 10 шу суд яьй.

Абдулвагапов Гуру, 1867 шера Ножай-Юртовски района Галайты яхача юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Галайты яхача юрта ваьхав, топаш техай.

Момот Павел Иванович, 1895 шера Таврически губерне Бердянски края Андреевка яхача юрта ваьв, эрсе, парте хиннавац, «Малгобекнефть» техснаба бухгалтер, г. Малгобеке ваьхав, топаш техай.

Гойгов Эльмарзий Осман, 1890 шера п. Назране ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, болх беш хиннавац, п. Назране ваьхав, топаш техай.

Миткевич Евгений Александрович, 1879 шера г. Грозне ваьв, эрсе, парте хиннавац, НКВД берий приемника лор, г. Грозне ваьхав, топаш техай.

Исламов Джаба, 1889 шера Курчалоевски района Бачи-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, колхозхо, Бачи-Юрта ваьхав, топаш техай.

Дарсигов Къазбика Хьасан, 1915 шера Пригородни района Базоркино ваьв, гIалгIа, парте хиннавац, колхозхо, Базоркино ваьхав, топаш техай.

Шеваев Байгири, 1911 шера Галанчожски района Кербити яхача хуторе ваьв, нохчо, ВКП(б) член, СШ директор хиннав, Галанчож яхача юрта ваьхав, 5 шу суд яьй.

Батукаев Ахмад, 1871 шера Старо-Юртовски района Старо - Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, болх беш хиннавац, Старо - Юртовски района Горячеводская станице ваьхав, топаш техай.

Бетербиев Зяудин, 1904 шера Старо - Юртовски района Старо-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, Старо-Юртовски района Горячеводская станице хаьхо волаш болх беш а вахаш а хиннав, топаш техай.

Истамолов Баудин, 1908 шера Старо-Юртовски района Старо-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, 1-ча Мая цIерагIча колхоза член, Старо-Юрта ваьхав, топаш техай.

Бетирханов Мухадин, 1907 шера Старо-Юртовски района Старо-Юрта ваьв, нохчо, парте хиннавац, юрта наькъаш дехкача даькъе уполномоченни, Старо-Юрта ваьхав, топаш техай.

Сорокин Лев Израилович, 1926 шера Тбилисе ваьв, еврей, парте хиннавац, г. Грозне вахаш а мехкдаьтта институте дешаш а хиннав, 5 шу суд яьй.

Ахроменко Михаил Афанасьевич, 1896 шера Белоруссе Мозырьски округа г. Мозыре ваьв, эрсе, парте хиннавац, Доруправлене эксплуатационни участка воккхагIвола бухгалтер, г. Грозне ваьхав, 5 шу суд яьй.

(ДIахододар хургда).

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Латински Америка вахара ши оагӀув

Латиноамериканца «хрестоматийни куц-сибат дошо трона тӀа вагӀа къе саг. Цхьабакъда, тӀеххьарча шерашка цун духьал увттаду кхыдола сурт — курача говра тӀа вагӀа говрбаьрий, из социальни а Ӏилма-технически прогресс хургхилар хьахьокхар да. Нагахьа санна, хьалхарча куц-сибато цига долаш дар — фальга тӀа санна йӀаьхий йолча континента дай миска хьал хьахьокхе, шоллагӀчо — уж кхача гӀерташ дага латта уйла йовзийт. Цхьабакъда, харцахьа хургдар из царна кхоачашъюлургьяц, аьлча.

«Къадола Латински Америка!» — ишта корта болаш яр прогресса доазол дехьа йисача региона хӀанзарча халонашта хетаяь «Диа» яхача уругвайски газета кепатеха статья. Мадарра аьлча, дӀадаха шу цецвоаккхаш дар, геттара лохарча толамашца — къаман валови продукта 1,1 процент мара тӀакхийттаяц. Из — сеца латтар да! Ишта цецвоахаш да инфляце лакха боарамаш, масала Аргентине (4000 процентал совгӀа), Перу (3000), Никарагуа (3500), Бразиле (1500). Вешта аьлча, Чилегареи Боливегери дӀанккхача латиноамерикански мехкашка гӀулакхаш дика дац, хӀаьта царех дукхагӀдолча мехкашка 1000 процент маьхаш тӀадетталу.

Гуш махилара, керттера хьокхамаш воча оагӀорахьа дегӀаух. Ераш да кхыча итогий даннеш нагахьа санна, 80-ча шерашка континенте геттара къе баха нах 112 миллион сагага (36 процентага) кхоачаш хиннабале, кхы а пхи шу даьлча уж 160 миллион (38 процент) бар, хӀаьта, хӀанз кхы а итт миллион тӀакхийттав. Уж хӀанз 40 процент ба.

Укх тӀеххьарча итт шера латиноамериканций реальни доходаш 30—50 процентага кхоачаш лохъеннай. Дикка лохбеннаб хӀамаш эца таро хилара боарам. Масала, Перу а Мексике а шозза лохбеннаб. Колумбе цхьан сага лаьрхӀача къаман валови продукт 387 доллрагара 60 доллрага кхаччалца лохъеннай.

Ховш ма хиллара, экономически халонаша социальни кхохкам дегӀакхувл. Укхаза каст-каста дагаух Мексика президентал хоржача хана Карлоса Салониса аьнна: «Экономикерча геттара чоалханерча хьало демократе боарам лохбарга вугаргва». ДӀадахача шера дуне дуккхаза теш а хинна дӀаэттар. Ӏаьдалага диллача эшаш долча, кризис эшаяра тӀадерзадаьча чӀоагӀача де дезараштa халкъаш раьза ца хилара. Венесуэле, Аргентине, Перу, Бразиле, юха а Аргентине. ХӀанз аргӀагӀа малав?

Кризиса гӀулакхаш кӀезиг-дукха тоаде вӀаштӀехьдалац цу региона мехкаша экспорт дӀаухийтача товарий боарам укх тӀеххьарча шерашка 9 процентага кхоачаш лакхбенна боллаше. Цунах хьахула пайда кхы а 4 миллиард доллар тӀакхеташ арахьара хьерча декхар дӀалуча дӀаухийт — из декхар хӀанзарча латиноамерикански трагеде керттера бахьан да.

Латински Америке а, ишта дерригача дунен тӀа а саг цецвалац, экономически ца могаш а, тӀоаргацаш даьсса а долча континента мехкаша укх бархӀ шера мехкашта капитал лоаттаю, аьлча. Укх шерашка, Латински Америкеи Карибски бассейнеи (ЭКЛАК) мехкашта йолча ООН экономически комиссе даннегӀа цар шоашта тӀадиса декхар а царех йола процентaш а дӀалуш 200 миллиард доллар дӀадахийтад, царех 25 миллиард 1989 шера. Дерригдунен банка подсчетагӀа, Латински Америкага 90 шерага арахьара тӀадиса декхар 434 миллиард хул. ХӀаьта из — аханел совгӀа йола къаман валови продукт.

Беррига латиноамериканцаш декхарийла бахаш ба. Уж декхарийла болаш Ӏа а бу, баха а бах, ба а бов. Шу хьалха, 1988 шера итогаш еш, лаьрхӀача, масала, хӀара аргентинец доазол дехьарча кредитораштa 1866,8 доллар дӀадала дезаш вар, уругваец — 1866,6, венесуэлец — 1833, мексиканец — 1243, бразилец — 892, иштта кхы дӀахо а. Хетаргахьа, дӀадахача цхьан шера цу хьокхамашка хайра хувцамаш хиннадац. Цудухьа, укх итт шерах, Латински Америке «цхьаккха пайда ца беш, зе мара ца хулаш дайна шераш» лоархӀ. Прогресс еча, уж дегӀакхувлача бахача наьха вахара боарам лакхбеча хӀама вӀаштӀехь ца доалаш дайна шераш лоархӀ. ХӀаьта ЭКЛАК эксперташа яхачох, тӀехьа тӀайоагӀача хана кхы тоалургда, аьнна, хӀама а дац.

Гуш махилара, дерригнех дог эккхара кӀийле йолаш я. Рекомендацеш а кхоачамболаш я. ХӀанз кхы а чӀоагӀагӀа хьахоз: Латински Америка кризис эшаяра йолча шоай схемаех пайда ийца яьннай, цудухьа, цунна хӀанз арахьара новкъостал дехар мара хӀама дисац. Цхьабакъда, из мадарра аьлча, массаза доал латтарей къели мара хӀама дац! Теша хала дар, массаза латиноамериканец къе волаш бӀаргаго ловчар, из прогресса нувра тӀа хоавергвар, аьлча.

Говра нувр тилла езар— говрбаьрий ше ва. ХӀаьта из а цхьаккха ца деш Ӏе лерхӀаш вац. ЦаӀдоацаш дац цунна кхы а чӀоагӀа декхарийла вига гӀерташ дешдола «хьехараш». Латински Америка тӀехьа йисаргара, шийлоӀаме— ца хиларгара мукъаяккхара никъ лерхӀ континентальни интеграце планаш шерьяр, нийсхон дунен халкъашта юкъе экономически порядок оттаяра тӀехьа, арахьара хьерчача декхара проблемаш политически къестаяра тӀехьа цхьан къовсам лоаттабар. Цхьадолча мехкашка кризис эшаяра духьа «классови хьисапе барта баха гӀерт», къахьегамхой а цар профсоюзаш а цхьан ханна шоай бокъонаш бахьан долаш низ ца беш совца кийча я. Теша лов, латиноамериканец цхьаккха пайда ца беш доадаь шераш метта а оттадаь, кхоалагӀча эзар шера чу говра тӀа а вагӀаш чуварг хиларах, цхьаболчар, из ца дезачар тайп-тайпара къамаьлаш дувце а.

А. КАРМЕН,
АПН соб. корр.
Монтевидео.

ЧЕХОСЛОВАКИ. Юртбоахама баьцовгӀай гибридаш, дикагӀдола сорташ хьадар — Богниц городерча Ӏилма - тохкама института керттерча лостамех цаӀ. Института болхлоша хьаккхелла арахьара Ӏоткъамаш дукха новкъа доацача сомеи баьца - комарийи сорташ. Чехословацки Ӏилманхой толам лархӀа мегаргба масала, «Отелло» яха крыжовника сорт.

СУРТА ТӀА: Богницерча юртбоахама Ӏилма-тохкама института лабораторе болхло Пикуликова Гелена «Отелло» сортах йолча крыжовника зӀиргашка хьожаш йоалл.

ЧТК — ТАСС сурт.

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Къ-ХӀ АССР. Ялх шу хьалха училище а яьккха № 18 йолча «ДоттагӀал» яхача книжни тика тӀа балха ера Алдаганова Мадина. Хала хургдар къонача йоӀа, нагахьа санна уллув опыт йола нешаш хиннабецаре.

Книжкаш дохкача тика тӀа къахьегаш вола продавец кхыча тикашка болх беш волчунца нийсве йиш яц. ХӀана аьлча, укхаза къахьегаш вола саг геттара дика книжкай «дуне» довзаш ца хилча, цун болх эшшача тайпара дӀагӀоргбац.

Эцархой — дукхагӀча даьке уж ба гаьна йоацача лорий института, юртбоахама института, университета студенташ — геттара раьза ба укх тика чу вӀашагӀкхийттача коллективана. Наха яздаь массехк баркал да наӀара йистте уллача тетрада тӀа. Къаьстта белгалйоах Алдаганова Мадина.

Тика чухь нийсвеннача Беков Султана сога дийцар:

—Со каст-каста воагӀа укх тика тӀа. Эшаш дола книжка доацаш хилча цу тайпара дар лехе е хьона эшар маца хургда аьле мара дӀавахийтац. Нахаца Ӏимерза а безаме а ба мехкарий. Къаьстта Мадина белгалъяккха ловра сона геттара безаме хиларах.

Тика заведующи Т. В. Топоркова, йоккхагӀйола продавец С. Дзитиева, продавец Р. Сорончина, М. Алдаганова — лоацца аьлча, еррига коллектив — шоай хӀарача къахьегама дийнахьа бокъонца дола цӀей де гӀерташ боахк.

Б. ЖАБРАИЛОВ.

СУРТА ТӀА: «ДоттагӀал» яхача тика коллектив (аьрдехьарьяр — М. Алдаганова).

Керда стихаш

Кодзоев Ӏийса

Салагхой РаӀасах дола илли

Юрта Ӏочукхачале аьрда оагӀорахь лохача дукъах толаш йоахкар. ЦӀабаьхкача гӀалгӀаша яьхаяр уж, шоай даьй баьхача юрташка, шоаш хьалдаьча коашка чу ца бутандаь. Ишта яр-кх вай бокъо...

—Хьо марша воагӀалва,
Гаьнара ва хьаша!
Хьо дикан воагӀий-те,
Эрсий ва хьаша?

— Шо а марша дахалда,
Сийдола къоаной,
Шо гӀоза лелалда,
ЦӀадийрза ва гӀалгӀай!

— Хьо малав? —
хьаьттар — тов.
Боккхача наха, —
МалагӀ да хьа декхар?
ЦӀенна хьаала.

— Москва цӀи йолча
Йоккхача гӀалий тӀар
Паччахье бокхкий ба
Шо долча со вайтар.

ТӀадилла декхар да
Бокъонех шо кхетор,
Кхел йоацар догдилла
Оаш юстар кхоссар.

— Хьона бӀарга ма гой
Тха миска вахар.
Паччахье ховш дий
Ер тхона тӀалаттар?

— Паччахье шаьра хов
Шун хала вахар.

Паччахье дика хов
Шоана тӀалаттар.

— Харцонаш котьяьнна
Тхо мехках даьннадар,
Дикага догдоахаш
ХӀанз мехка дессадар.

Тха юрташ дӀалаьца,
Хийоа нах ма багӀа.
Тхой мехка цӀадаьхка
Тхо лай тӀа ма дагӀа.

Уж салтий тӀахехкаш
Тхо чувха ма ду,
Укх мехкар гӀо яхаш
Харц низаш ма ду.

ХӀана ягӀа паччахье
Тха бокъо ца йоаккхаш,
Дaьша даьча ковнашка
Чудита ца оалаш?

— Тхо гӀоргдац укхазар,—
ГӀалгӀаша ма аьлар.
—Мохк безац наьхабар,—
Шеволчо тӀатехар.

— Шо санна дахаш хул
Къоргашка оакхарий,
ТӀаеча из моцал
ГӀоргда шо, ва гӀалгӀай!

— Мецделча бий бизза
Ер лаьтта ва дуаш,
Хьогделча коанашца
ГӀалме хий тӀамелаш,

Харцоно саготдой
ГӀийла берзах ва Ӏехаш,

Ӏе даьхкад тхо гӀалгӀай,
Мохк боацаш ца мегаш.

Дош аьнна Ӏовийрзар
Салагхой из РаӀас,
Бий бизза хьалъийцар
Цо Ӏаьржа ва лаьтта.

Нанас кховдабаь
Кхача мо мерза
ДӀадиар из лаьтта
Салагхой РаӀаса

Цунна бӀар ва хьажа
Ӏокхайдар уж гӀалгӀай,
Хьаийцар бийнашца,
ДӀадиар лаьтта.

Цецваьнна латтийсар
Москвера из хьаша.
Кертара кий яьккхар,
Сихвелар дош ала:

Ираз-яӀ шун, гӀалгӀай,
Селлара мохк безаш!
Буссаргбац къонахий
Цхьа аьттув ва боацаш.

Из мохк-м тахан а
Къувсаш ба вай къамо,
Бакъдолчун хӀанза а
Яланза котало.

Буссаргбац гӀалгӀай мохк
Къонахий боацаш.
Буссаргбац къонахий
Цхьа аьттув ца боалаш.

Ер дуне мел латт
Вай мохк латталба.
Вай мохк мел латт
РаӀасий сий латталда.

Угурчиев Азмат-Гири

Ютаргьяр раьза хинна

Ита, йита, тоъаргья оал
Цхьабараша, бала бувцаш
Ӏа мел язъяь уж назмаш.
Хьо ма чӀоагӀа чуйина
воал,
Кхы хьай дувца хӀама
доацаш,
Диса дегаш эттӀадеш.
Ютаргьяр аз, раьза хинна,
Дай чурбаьха лаьтта
цӀенош
Царга кхайкаш децаре.
Бера хана шо, со лийнна
Лоаман хоза уж босенаш
Вайга хьежаш ецаре.
МоастагӀ, яхаш герз
тӀалувцаш,
Мега кӀантий хьалхабаьха
Боабе кхийла бецаре.

Вай дай сий деш лаьтта
чурташ,
Селхан кашмашкара
даьха,
Хьал-Ӏо кхийса децаре.
Хьайбаш санна вагонашка
Воккха-зӀамга чу а дехка,
БӀаьха никъ баь бецаре.
Ха а долаш наӀарашка,
Ца бовзача кхыча мехка
Вай Ӏодига децаре.
Моцал енна илла нана,
Цунах дакхаш даьлла бер
Сайна дайнадецаре.
ГӀа да-хьогӀ ер ванагӀ,
аьнна,
Цигга лотабенна са кер
Тахан боагаш бецаре.
ДаьгӀастенгахьа са
латташ,
Цунца бувшар-гӀаттар
долаш

Вай дай баьхабецаре.
Коменданто етташ, Ӏетташ,
МоастагӀ, яхаш,
хьалхадоахаш
Кхерам тийсабецаре.
Мерчен меттел кӀира
хьекхаш,
Казахстана аренашка
Эзар веллавецаре.
Мега кхача цунах хеташ
ИӀоахъяь коартол лехаш
кхашка,
Селхан лийнна вецаре.
Йизза бокъо хьалтӀаьнна
ЦӀавийрзача дийнахьа
денз хьа
ГӀелал ена ецаре.
Са дай лаьтташ «сов да»,
аьнна
Оккхар ваьнна, хьаьша
хинна
Лелаш тахан вецаре.

Шамалах дола книжка

«Советский писатель» яхача вай мехка эггара йоккхагӀйолча художественни литература издательстве кастлуш арадоал М. Ибрагимовай «Имам Шамиль» яха книжка.

Берригача мехка бахача наха таро лургья романо Шамала вахар а цун никъ а бовза. Цул совгӀа, Шамал Кавказа легендарни саг хилар а хӀаьта Дагестанеи Нохчийчени имама паччахьа самодержаве Эскарца ка йолаш дуккхача шерашка лоаттабаь тӀом а бувц романа тӀа.

Книжка арадоал 100000 экземпляр тираж а йолаш.

Т. АНДРЕЕВА.

ӀАЗАП

Журналиста блокнота тӀара

Нохч - ГӀалгӀай АССР прокуратураси КГБ-си 1989 шера 16 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа чакхбаьккхаб 30 — 40-ча шерашка а 50-гӀа шераш долалуш а судага гӀолла йоацаш яь решенеш дӀаяхареи царех лийца хиннача наха реабилитаци яреи болх. ХӀанз цу хьакъехьара материалаш кепатохаш я. Бехк боацаш Ӏазап лайнача а тахан бакъбаьча а наьха спискашка хьежаш вагӀаш са бӀарг тӀаэттар Картоев Тепсий Сосланбика цӀера. Из ше 1862 шера ваь а Къаскима (Инаркъе) ваьха а ва. Социальни хьал — ахархо.

ХӀана белгалваьккхар аз дукхача наха юкъе Сосланбик (нийсагӀа аьлча Солсбик)? Из ший бахьан долаш да. Цкъа-дале, из са тайпан саг ва, шозлагӀ-дале, цхьан юртара да тхо, кхозлагӀ-дале, цох лаьца дувцаш кӀезига хезадац сона. Дукха ха йоаццаш Инаркъе ваха волаш Солсбика вахарцара эггара къизагӀйола оагӀонаш техкар аз.

Къе-миска боахкар Инаркъера нах. Кхыбараш санна гота йоаллаеш бахар Солсбика дезал а. Аьхкий бӀарг хьал ца локхаш кхашка къахьегар цар. Ӏай бӀаьсти хьатӀаярга хьежаш гӀийла йоагача пишкашта хьалхашка багӀар. Цхьадола шераш хьувкъам дика болаш доагӀар. ТӀаккха гӀоздоалар ахархой дегаш, юрта хьоалчагӀаш дора, наьха коашкара пандара оаз хьахозар. Бакъда, массехана хилацар иштта. Цхьадолча шерашка сигалара тӀадам ца божаш йокъал оттар, матарйолхар хьажкӀаш. ХӀанз юрта дукхагӀа хьахозар таьзета детта махьарч, дегашка гӀайгӀа чуйоссаеш екар низбола назмаш.

Фу дар наха салоӀам беш? Эггара хьалха — ди лелабар. Юртарча доккхача маьждиге вӀашагӀбетталора къонахий, кагирхой, шоай сагонаш ювцар. Цига хаза йиш яр къорӀа тӀара дешаш а дунен къамаьлаш а. Даим укхаза латтар Солсбика дог а. Хьужаре чакхъяьккха а Ӏарбий меттала деша ховш а вар из. Дийнахьа сарралца гота ваьлла кӀаьдвалар дицдора ламазо, назмо. Цу хьале бар кхыбараш а.

Эггара доккхагӀдола совгӀат санна тӀанийцар наха Сийлахь-йоккха Октябрьски революци яларах бола хоам. Кастта керда Ӏаьдал бахьан долаш бирсача моастагӀчоа духьалъотта бийзар цар. Эсала хилапзар. Юрта кашамаш шозза дукхагӀа хилар, цхьабакъда, деникинцаш чакхбалапзар. Цу лирача ленoшка цӀагӀа вагӀапзар Солсбик, гӀалгӀай халкъо бӀаьшеренашка сатийса паргӀатон зама гаргайоалаьяча цӀеча партизаний мугӀарашка вар из.

Цхьан юкъа кӀеззига садаьккхар наха, къело-моцало соттадаь хинна бовкъамаш хьалнийсделар. Цхьабакъда, гаьна яланзар дегагӀоз — мехка гӀолла дӀадаьржар сталински Ӏазап. Цун унзарча хьайро чуэзар бӀаьш эзараш нах. Солсбика а дегӀа хиннадар цун бердашка кхаста.

Картоев лацара бахьан моллагӀвола саг цецвоаккхаргволаш да. Юртарча маьждига тховна тӀа баьццара басар хьаькхадар цо, тӀатеха аьшк мукхдуаргдоацаш! Цох зуламе хӀама лаьрхӀар НКВД болхлоша, Ӏаьдала викалаша. Массехк ди даьккхар «халкъа моастагӀа» лохаш. Юххера а гучаваьлар Солсбик — цо лехнача вордах доахкача улгаш тӀа баьццарча басара массехк тӀадам корабир. Из кхоачамболаш хилар...

Дош къоастадир мело ца еш — Солсбика набахта чувалла кхо шу йир, гаьнарча Архангельски области этапагӀа Ӏовигар из. Цига ше дӀабихьача наькъах, яьккхача ханах кӀезига дувцар цо. Хала дар цунна лайна Ӏазап дагадоха. Эзараш нах хӀалакбир цу унзарча хьалаша.

Кхы аттагӀа бацар лаьцачар мукъаваьнна Солсбика цӀабена никъ а. Дийша воачача цунна ше хьахеца веза ха къоастае хацар. БоагӀачул совгӀа массехк бутт баьккхар цо набахта чувоаллаш. Из моргаш кхы а дукха бар. Юххера а лагерни хьакимашта дагадехар шоашта кхайкаяь ха чакхъяьнна нах цӀабахийта безилга.

Ӏурра коменданта тӀавийхар Солсбик а кхы ши гӀалгӀа а.

— Теха ха чакхъяьннай шун, — аьлар цо. — ЦӀадаха пурам да шоана, оакхарой!

Шоаш мичахьа баха беза ховш боаца, киса ахчан кепиг доапа нах набахтен наӀарах арабаьхар. Хьалхашка уллар акхарна ца бовза, шийла, меца мохк. Къулбехье йола оагӀув къоаста а яь, даьла цӀи а яьккха цӀенгахьа лестар Солсбики цун новкъостийи. КӀираш-бетташ даха дезаш хулар юртара юрта кхачара. Шоаш кхаьчкхаьчача цхьацца балхаш деш, цох денначох кхача нийбеш никъ бир цар. Моцала бов минот яханзар.

Цхьан юрта бежана урс хьакха а из тулде а эттар новкъостий. Из дарах шоашта енна чураш йиначул тӀехьагӀа чӀоагӀа цамогаш хилар уж. Инаркъе кхаьчача хана сага бовзаргбоацача баьннабар уж, сов гӀелбенна а кӀалбиса а хиларах.

Вай къам Казахстане Ӏодахийтача ханналца ваьхар Солсбик. Поезд йолаенначул тӀехьагӀа цӀаьхха доккха са а даьккха, цо аьлар:

— Даьллахьий, со хинна СибарегӀе из яле, цхьаь цаӀ дийна вуссаргвац вайх.

Казахстане кхаьча кхо ди даьлча, дог а даьттӀа, велар из.

Мел дукха ба хӀама гунахьа доацаш набахтенашка баьхкараш, байнараш, боабьраш. Цар балаш, сагонаш, цӀий Сталина а цун гӀозара а тӀа да.

М. КАРТОЕВ.

ХЬАМСАРА ХАРЖАРХОЙ!

Парте обкома идеологически отдело хоам бу КПСС обкома политпросвещене ЦӀагӀарча общественни политически центре.

16 феврале 17 сахьат даьлча г. Грознерчен Нохч-ГӀалгӀай АССР-ерчен экологически хьалах йола консультаци еш хиларах.

Консультаци ергья Мулин Анатолий Ивановича — Ӏалам лорадара йолча НГӀАССР Госкомитета председатела заместитела; Самарский Григорий Гавриловича — Ӏалам лорадара Ерригроссийски общества Нохч - ГӀалгӀай республикански совета президиума председатела заместитела.

17 феврале 10 сахьат даьлча гражданаш тӀаэц Кочубей Игорь Васильевича — Нохч - ГӀалгӀай АССР КГБ председатела заместитела.

Республике баха нах хьех оаха центре.

КПСС обкома идеологически отдел.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

15 ФЕВРАЛЬ,

ЕРА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.30 — «Противостояние» яха художественни фильм. 4-гӀа сери.
9.35 — Хоккей. СССР чемпионат. ЦСКА — «Химик».
11.25 — Берий сахьат (английски метта урокаца).
12.25 — Коллаж.
12.30 — Ха.
15.30 — Коталон 45 шу дузаш. «Солдатские мемуары» яха документальни фильм. «...И орденов своих им не положено иметь» яха 2-гӀа фильм.
16.30 — Мультфильмаш.
17.00 — «Как у Сунжи, как у реченьки» яха Грознера передача.
17.30 — «Лелалуча наьха вӀашагӀкхетар» — Останкино Концертни студе. 2-гӀа передача.
18.30 — Ха.
19.00 — «...Ялхайтта шу даланзеи боккхагӀеи».
19.45 — Мультфильм.
19.55 — «Противостояние» яха художественни фильм. 4-гӀа сери.
21.00 — Ха.
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — «Са Чайковский». Дувц РСФСР халкъа артиста пианиста М. Плетнева.
22.30 — «События и мнения» яха советско - английски программа. 2.гӀа передача.
23.00 — «Акцент». Авторски илли.
23.30 — «Пусть» яха боккхийчарна дола мультфильм.
23.45 — Ха.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Литература. 8-гӀа класс.
9.05 — Испански мотт. Ӏомабу 1-ра шу.
10.05 — Испански мотт. Ӏомабу 2-гӀа шу.
10.35, 11.35 — Литература. 10-гӀа класс.
11.05 — Ӏилма-довзийтара фильм.
12.05 — «Хождение по мукам» яха художественни фильм. 9-гӀа сери.
13.10 — Ритмически гимнастика.
17.00 — Фильм-концерт.
17.20 — Музыкальни открытка.
17.30 — Нохчий мотт Ӏомабу вай.
18.00 — Хьалъю гӀишлош дикагӀеи дарегӀеи хилийта. РСФСР халкъа депутаталла кандидатаца Ш. Хаджиевца хинна беседа.
18.15 — Фильм.реклама.
18.20 — Информационно-публицистически программа.
19.00 — СССР Лакхехьарча Совета сессе. Перерыве (20.00) — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
21.15 — «Говорила я сердцу» яха Кировера передача.
21.45 — «Любовь с первого взгляда» яха художественни фильм. (Духхьашха).

16 ФЕВРАЛЬ,

ПӀАЬРАСКА

I ПРОГРАММА

6.30 — 120 минот.
8.35 — «Противостояние» яха художественни фильм. 5-гӀа сери.
9.40 — Мультфильмаш.
10.15 — «...16 шу даланзеи боккхагӀеи».
11.00 — «Радуга» яха халкъа кхоллама телепрограммай VIII Дунен халкъашта юкъера фестиваль.
11.30 — Сага институт.
12.30 — Ха.
15.30 — «...Шерал тӀех [illegible] шун яьннаяле».
16.15 — Документальни фильм.
17.10 — Бераштa оакхаргех.
17.40 — Ӏилман вестник.
18.25 — Коллаж.
18.30 — Ха.
19.00 — «Надо ли было бросаться в революцию» яха передача. (Ленин вешаш).
19.30 — РСФСР заслуженни артист М. Рожков (балалайка).
19.55 — «Противостояние» яха художественни фильм. 5-гӀа сери.
21.00 — Ха.
21.30 — Актуальни интервью.
21.40 — Из хиннад... хиннад...
22.00 — «Взгляд» яха программа.
23.45 — Ден лув-кхера. Бийсанара ТВ. Экспериментальни программа.
00.00 — «Восточный дантист» яха художественни фильм. 1-реи 2-гӀеи сереш.
2.10 — «Семейный портрет на фоне города» яха йоазонхочун Н. Задорнова кхолламах йола передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Ӏуйрийнара гимнастика.
8.15 — Ӏилма - довзийтара фильм.
8.35, 9.35 — Истори. 5-гӀа класс.
9.05 — Английски мотт. Ӏомабу 1-ра шу.
10.05 — Английски мотт. Ӏомабу 2-гӀа шу.
10.35, 11.35 — Вайна гонахьара дуне. 2-гӀа класс.
10.55 — «Через сказку к миру» яха английски меттала передача.
11.55 — «Хождение по мукам» яха художественни фильм. 10-гӀа сери.
16.10 — ХӀара каьхата — теркам (нохчий меттала).
16.40 — Производственни хьалхалаттараштa оттадаь концерт (гӀалгӀай меттала).
17.10 — Хоржамашта накъадолхаш (нохчий меттала). Прямой передача. Телефонаш: 22-26-68, 22-01-65, 22-93-92.
18.00 — Документальни фильм.
18.20 — Информационно-публицистически программа.
19.00 — СССР Лакхехьарча Совета сессе. Перерыве (20.00) — Бийса даькъала хийла шун, бераш!
21.15 — «В сердце моем Родина» яха Г. Шойдакбаевай концерт. Улан-Удэра передача.
21.45 — Массанена йола спорт.
22.00 — «Киноабонемент». «Левша» яха художественни фильм. (Духхьашха).
23.45 — Волейбол. СССР чемпионат. МаӀанах. «Автомобилист» (Ленинград) — «Радиотехник» (Рига).

РАДИО

15 ФЕВРАЛЬ, ЕРА

7.30 Сихдалара баргал етташ.
7.40 Хоамаш.
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 ГӀалгӀай поэташа дешаш яздаь иллеш (гӀалгӀай меттала).
11.15 Даймохк (гӀалгӀай меттала).
11.30 «Микрофонаца Грозне гӀолла».
11.40 — 12.00 «ДоттагӀал» (негӀий меттала).
16.00 — 17.00 Хоржамашта накъадолхаш. Прямой эфир. Халкъа депутаталла кандидатий радиодебаташ. Телефонаш: 23-40-98, 23-43-41, 23-47-20.
18.00 Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
18.30 Хоамаш.
18.40 — 19.00 Вай депутаталла кандидаташ (нохчий меттала).

16 ФЕВРАЛЬ, ПӀАЬРАСКА

7.30 «Юрта Ӏуйренаш».
7.45 Хоамаш.
7.55 — 8.00 Музыка. Хаоттам.
8.15 Передачай программа.
8.20 Республикански газетий обзор.
8.30 — «Фусам-2000».
8.40 Музыка.
8.45 — 9.00 Патриотизма тема гӀалгӀай литературе (гӀалгӀай меттала).
11.15 — 12.00 П. И. Чайковске балеташ (нохчий меттала).
17.15 Передачай программа. Хаоттам.
17.16 «ДоттагӀий оазаш».
17.31 «ЦӀе сийгаш» (гӀалгӀай меттала).
17.46 КПСС XXVIII съезда накъадолхаш. «Болх а уйла кердача тайпара е» (нохчий меттала).
18.00 Керда хоамаш.
18.10 Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.10 Керда хоамаш (гӀалгӀай меттала).
18.30 Музыка.
18.40 — 19.00 «Хьалкхее га, саг».

ТХА АДРЕС: 364907. г. Грозный, Маяковске ул. 92. Телефонаш: редактора — 22-45-57; редактора заместитела — 22-85-07; бехктокхама секретара — 22-84-68; отделий: партийни вахара — 22-53-12, промышленностеи транспортеи — 22-75-81, 22-65-01; юрта боахама — 22-47-84, 22-90-66; культура — 22-64-75, 22-75-78; письмой — 22-85-64; машинописни бюро — 22-89-51; корректорски — 22-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 22-45-57; заместителя редактора — 22-85-07; ответственного секретаря — 22-84-68; отделов: партийной жизни — 22-53-12, 22-54-04; промышленности и транспорта — 22-75-81; 22-65-01; сельского хозяйства — 22-90-66; 22-47-84; культуры — 22-64-75; 22-75-78; писем — 22-85-64; машинописное бюро — 22-89-51; корректорская — 22-89-88.

Газет арадувл шинареи. ереи, шоаттеи деношка

СФ05035. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 555.